

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84—
za pol leta " " " " " 42—
za oštiri leta " " " " " 21—
za en mesec " " " " " 7—
Za inozemstvo celoletno K 85—
Sobotna izdaja:
za celo leto " " " " " K 15—
za inozemstvo " " " " " 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 1-20
uračni ranglasi . . . po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav
popust
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostolpna petstvarica K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 6. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 na naročilo in št. 349 na oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Tittoni o mejah z Jugoslavijo.

Ldu Trst, 28. septembra. Včeraj je bila seja zbornice poslancev, katere se je udeležilo preko 370 poslancev. Ob največji pozornosti je govoril minister za zunanje stvari Tittoni ter podal svoj ekspozé o mednarodnem položaju, o razmerah na pariški konferenci in o jadranskem vprašanju.

Velik Wilsonov vpliv.

Glasom besedila njegovega govora, objavljenega v italijanskih listih, je Tittoni očrtal težki položaj, ki ga je našla nova italijanska delegacija v Parizu po odstopu prejšnje italijanske delegacije. Orisal je veliki vpliv, ki ga ima predsednik Wilson na odločitve konference. Wilson je postal razsodnik na konferenci ne samo radi okolištin, ker je ameriška intervencija odločila zmago zaveznikov, nego posebno raditega, ker je rešitev krize v produkciji in v prehrani spričo dejstva, da more Evropa od svojih 475 milijonov prebivalcev prehraniti komaj 375 milijonov, mogoča le s pomočjo Amerike, ki bo morala poskrbeti za prehrano ostalih 100 milijonov ljudi. Pod gospodarsko krizo pa trpi posebno Italija, ker ji manjkajo premog in sirovine in ker ima nezadostno množino potrebnih živil. V Italiji se bo treba navaditi na več resnosti v življenju; dvigniti se mora produkcija, omejiti bo treba na najmanj mogoče uvoz in dvigniti na največje mero izvoz. Zaman se bo zahtevalo od vlade, naj vodi nacionalno in samostojno zunanjo politiko, dokler bo država gospodarski odvisna od drugih držav. Bistveni pogoji, da dobi Italija kredit od Amerike, je definitivna ureditev mednarodnega položaja, ki bo zajamčila dolgo dobo miru. Narodi še nadalje tudi po sklepu premirja živijo od dolgov in trošijo še več, nego so to storili med vojno. Italija n. pr. je zvišala v času od 31. decembra 1918 do 31. avgusta 1919 svojo dolg za 20 milijard. Wilson se je izjavil v svoji zadnji poslanici, da položaj ne more postati toliko časa normalen, dokler bo vlada negotovost glede mirovnih pogojev in dokler Evropa ne bo znala natančno, kako finančno podpora lahko dobi od Amerike.

Jadransko vprašanje.

Glede na vse to, je morala italijanska delegacija poizkušati, da reši čimprej jadransko vprašanje. Šlo se je za circulus vitiosus; ali Reka brez londonskega pakta ali pa londonski pakt

in Reka za Hrvaško? Londonski pakt je sicer obvezen za Francijo in Anglesko, toda Wilson je odločno izjavil, da konferenca ni samo razgovor za Italijo, Francijo in Anglijo, nego da ima tudi Amerika pravico na svoje mesto in poleg tega še drugo pravico, namreč to, da razpravlja o vprašanju, ne da bi bila vezana na londonski pakt. Italijanska delegacija si je bila svesta, da bi moral vsak kompromis v jadranskem vprašanju sloneti na nastopni temeljni podlagi: Nobeno ozemlje ali mesto z italijansko večino ne sme biti podvrženo tuji vladi; povsod, kjer so italijanske manjšine, bi morale biti izdatno varovane v svoji narodni eksistenci; zajamčeni morajo biti naši gospodarski interesi; popolno mora biti poskrbljeno za gotovost naših mej na kopnem in na Jadranskem morju, in sicer ne samo na Kvarneru, nego od Kvarnera do Otrantskega kanala. Tem osnovam odgovarjajo predlogi, ki so bili po dolgem pogajanju določeni in predloženi predsedniku Wilsonu. Clemenceau in Lloyd George sta pristala na suvereniteto Reke s pridržkom, da se rešitev čimmanj oddalji od idej predsednika Wilsona.

Meja med Jugoslavijo in Italijo.

V prvi vrsti je torej stal projekt italijanske suverenitete nad Reko z jugoslovanskimi mejami od Plonainskega rta (Planene) do Idrije tako, da bi bili obseženi v jugoslovanskem ozemlju okraj Voloska in deloma okraj Podgrad, Postojna in Idrija. V drugi vrsti je stalo jamstvo italijanstva in popolna neodvisnost Reke, vendar bi naša meja, potegnjena kakor gori omenjeno, šla v sosesčini svobodne države, katero je hotel prvotno Wilson podvreči plebiscitu, kar bi značilo isto, kakor izročiti jo Jugoslaviji. Ko je pa priznal pravico našega ugovora, bi bil privolil, da bi imela ta država stalen značaj pod trajnim upraviteljstvom zveze narodov. V obeh slučajih pa bi bila luka in reška železnica mednarodnega značaja in bi bile upravljane od zveze narodov. Dalmacija, izvzemši Zader in nekaj otokov, bi bila prisojena Jugoslaviji z zadatnim jamstvom za italijanske manjšine in za italijanske gospodarske interese. V obeh slučajih bi morala biti Kvarnera in vsa dalmatinska obala do vstevši Kotora nevtralizirana, kakor bi bilo nevtralizirano tudi prej omenjeno ozemlje svobodne države. Nadalje bi v obeh slučajih bil

poverjen Italiji mandat za Albanijo in bi ji bila priznana Valona ter bi bil nevtraliziran Krfski kanal. Ti predlogi ne odgovarjajo popolnoma našemu narodnemu čustvovanju, ali dali bi nam precej jamstva za naše stališče in za našo premoč na Adriji. Na vsak način je to vse, kar nam more dati sodelovanje Francije in Anglije, ki sta z Italijo soglašale za italijanstvo Reke, proti kateri bi Wilson slej ali prej ugovarjal; obe pa soglašata tudi z Wilsonom, da morata reška luka in železnica stati pod zvezo narodov, da se mora Dalmacija, izvzemši Zader, prisoditi Jugoslaviji, z druge strani pa dati Italiji kontrolo nad Albanijo, ki bi zaeno z nevtralizacijo Krfskega kanala zagotovila Italiji absolutno premoč na Adriji.

Parlament bo sodnik.

On bo rekel zadnjo besedo, on bo tolmač misli in čustev dežele. Eno pa bi priporočal minister Tittoni, naj parlament, če bo naglašal, kakor to storijo vsi, italijansko Reke, ne povzroči izstopa italijanske delegacije in konference. Kajti če bi se to zgodilo, bi imelo to za Italijo velike posledice. Italija bi izgubila vse prednosti, ki ji izhajajo iz pogodb, h katerih izvršitvi bi ne bila več Italija poklicana. Minister prepušča odločitev parlamentu ker zaupa v patriotizem poslancev.

Gospodarski interesi.

Tittoni je razpravljal potem o gospodarskih interesih Italije, o dobavi premoči in o razmerju z zavezniki. V tem pogledu je naglašal Tittoni, da mora Italija ostati trdno zvezana in soglašati s svojimi vojnimi zavezniki. To sicer ne pomenja, da se mi (Italijani) moramo odločiti uveljavljanju svojih interesov. Naša politika je lahko proti zaveznikom pristrana, vendar brez šikosti.

Nadalje je govoril Tittoni

o razmerju narodov z ozirom na ustvaritev novih držav

ter menil, da pri odkazovanju novih ozemelj starim državam ni bilo vedno mogoče držati se ločitve po narodnosti. Poljska bo obsegala ne glede na Zg. Šlezijo in Tešin, za katero se bo izvedel plebiscit, 3 milijone Nemcev, tri in pol milijonov Ukrajincev, 750.000 Rusov in 70.000 Litvancev. Čehoslovaška bo obsegala tri in pol milijona Nemcev, 850.000 Mažarov, 140.000 Ukrajincev in 80.000 Poljskov. Rumunija bo obsegala brez Besarabije 120.000 Bolgarov, 700.000 Nemcev, 1.070.000 Mažarov in 70.000 Srbov. Država Srbov, Hrvatov in Slovencev bo obsegala 530.000 Nemcev, 590.000 Mažarov, 650.000 Albancev, 590 tisoč Bolgarov in 165.000 Turkov. Grška,

glede katere ni konferenca še ničesar odločila, bo obsegala v ozemljih, pridobljenih vsled bukreštanskih pogodb 370 tisoč Albancev, 130.000 Vlahov in 380.000 Bolgarov. Italija bo obsegala 180.000 Nemcev; kaj pa značijo ti in nekaj malo Slovencev, radi katerih je začel ropotati ves svet, napram 7 milijonom prebivalcem drugih narodnosti, ki jih je konferenca že prisodila peterim državam? Kdo se bo drznil, če enkrat to primerja, obtožiti Italijo, da si hoče anektirati prebivalstva, ki niso njena. Kdo more vreči prvi kamen proti Italiji. Ne more se predvideti z gotovostjo, kakšno bo zadržanje teh etničnih manjšin in če se bo moglo zabraniti, da postanejo središče iredentizma. Mnogo bo odvisno od načina, kako se bo z njimi ravnalo. Glede spoštovanja jezika, vere, kulture, šole, in v obče vsakega svobodnega izražanja so Poljska, Čehoslovaška, Rumunija in Srbija obvezane od vrste odredb, ki so v mirovnih pogodbah. Neizogibno potrebno je, da se te odredbe lojalno in odkritosrčno izvedejo.

Lepe besede, slabi zgledi.

Kakor druge štiri velesile — zaveznice tudi Italija nima nobene pravne obveze, pač pa ima Italija po mojem mnenju, je rekel Tittoni, največjo moralno obvezo glede liberalnih tradicij, ki so njen ponos in njena slava. Prebivalstva drugih narodnosti, ki bodo združena z nami, naj vedo, je izjavil Tittoni, da mi odklanjamo in zavračamo vsako misel tlačenja in raznarodovanja, naj vedo, da bodo njih jezik in kulture naprave spoštovane. Da bodo njih upravni zastopniki uživali vse pravice naše liberalne in demokratične zakonodaje, da bodo njih politični poslanci našli pristen sprejem v italijanskem parlamentu, ki jih bo poslušal z umevanjem, kadar bodo govorili v imenu od njih zastopane prebivalstva. Mi lahko zagotavljamo prebivalstvo ob zgornji Adiji, da ne bo nikdar občutilo policijski režim preganjanja in samovoljnosti, kateremu so bili podvrženi toliko let s strani avstrijske vlade Italijani Julijske Benečije in Tridenta. Mi vabimo ono prebivalstvo, naj nam stisne roko, katero jim bratski nudimo. Sicer pa je kakor to prebivalstvo tudi ono nemško onkraj meje, iz Tirolske, Koroske in Štajerske dvignilo soglasno glas pohvale za naše vojake, ki so s vojnim korektnim, discipliniranim in človeškim ravnanjem pridobili občudovanje in spoštovanje vseh.

Tittoni je nadalje razložil še kolonialna vprašanja in govoril o kompenzacijah, ki jih zahteva Italija v Mali Aziji, in je slednjič apeliral na zbornico, naj presodi vsa predložena vprašanja po svoji modrosti in po svojem patriotizmu. Z di-

LISTEK.

Moj soprog Borštnik.

Da opišem tugo, žalost, obup, ki me je zadel ob nenadni smrti mojega predragega soproga Ignacija, da opišem strah in grozo, ko sem stala ob smrtni postelji mojega soproga, ko je trmast in svoeglav, čudak do zadnjih trenutkov svojega življenja, ko je umiral ter klical v zadnjem trenutku Jezusa na pomoč — tega ni mogoče; preslab je jezik, neveselje pero.

Prišel je ta grozni udarec nad mene kakor strela z neba. Ljubil pa je svojo ženo, svojo Zofko, do zadnjega trenutka — samo njo! In med nama je vladalo do njegove smrti prijateljsko, dobro razmerje. O tem so pričala vsa njegova pisma, tudi zadnje pismo, ki sem ga prejela dva dni, preden je obolel 10. septembra t. l.

Naš zakon ni bil navaden zakon, bil je nekaj čudnega, meni sami nepojmljivega — bil je in ostane večna tajna, katero je ponesel on, čudak, s seboj. Bila sva mož in žena in vendar nisva bila; prihajal je k meni domu tajno, da nihče za to ni vedel — in zopet je odšel, da nihče ni za to vedel. Dokaz temu so njegova pisma, ki sem jih prejemale vedno od njega pri takih odhodih od mene. Boril se je celo življenje

sam s seboj, ker kot človek ni bil dovolj krepak, da nadvlada svoje prečudne posebnosti — posebnosti nepojmljivega čudaka. Ljubil je svojo ženo, ali hotel je biti sam! Prečudna njegova ideja, da hoče biti sam, ker je pisatelj Ibsen rekel: »Najmočnejši je tisti človek, ki je sam!« — ta, biti sam in vendar ljubiti svojo ženo — to je bilo krivo našemu zagonetnemu zakonu, to je prineslo marsikaj s seboj. Ta izrek njegov, o katerem so sedaj ob njegovi smrti toliko pisali zagrebški časopisi, ta njegov: »Jaz hočem biti sam!« je bil najhujši moj sovražnik, moj nevidni sovražnik, neki fantom, proti kateremu sem se jaz, soproga njegova, borila skozi vse življenje brez uspeha.

Samo ta »Sam« je bil nepremagljiv sovražnik naš! Nadvladal je vedno vse solze — vse prisege — vsa večno se ponavljajoča odpusčanja, vse, vse! Ko je prišel za kratek čas večkrat tajno k meni, da za to niso vedeli ne naši kolegi, ne nihče, razen moje služabnice, tedaj sem štela ure in dneve, kdaj me bo premagal ta nevidni »Sam«. Navadno je bilo to v teku tedna dni — in mojega soproga ni bilo več domov, sledilo pa je pismo: »Poskusil bom, da se nadvladam, ali za sedaj ostanem še sam! Srčni pozdrav! Ignjat.« Čez delj časa se je ponovilo isto in zopet je sledilo pismo: »Oprosti, jaz sem v grozni apatiji, za sedaj bi bila to

grozna žrtve, ki bi me ubila. Srčni pozdrav! Tvoj Ignjat.« Pisal mi je vedno: »Draga! Bili so pa tudi časi, ko me je nazival v pismu: »Spoštovana gospa!« ter se podpisal: »Z odličnim spoštovanjem Borštnik.« In ko je bila njegova petindvajsetletnica, ni pozabil na svojo Zofko, poslal mi je vabilo. Ko je bil pred leti po nesreči obstreljen ter ležal bolan, hitela sem k njemu, stregla sem mu, prenašala ga s krepkimi svojimi rokami s postelje na divan in zopet nazaj v posteljo kot malega otroka; jokala sva oba, ko sem prihitela k njemu ranjenemu. »Odslej ne bo več ločitve,« je sklenil, ali ozdravel je in hotel biti sam! In zopet je sledilo pismo čez delj časa: »Prisezam Ti, da je bilo to zadnjičkrat. Odpusti, ne boš se nikoli kesala, odpusti.« Ali zopet se je med nama postavilo tisto strašilo »Sam!«. Po presledku je zopet ta moj čudak pisal: »Sedaj vidim, da sem vsemu jaz kriv! Sramujem se, in Bog mi je priča, da se bom sedaj spreobrnul. Bližaj se Ti bom in prišel le, kadar boš Ti želela. Vidim in razumem prepozno, da sem vsemu sam kriv! Odpusti!« A sledil je zopet ta njegov, za mene toli strašni: »Hočem biti sam!«, ki je meni in njemu uničil vse življenje in vso mladostno srečo!

Vsega ne morem opisati; nastala je od tega debela knjiga. Moje življenje je bilo vsled tega njegovega hira pravo mu-

čeništvo. Prihajal in odhajal je vedno skozi celo življenje. Ko nisva bivala skupaj in sva stala za kulisami ter čakala na najin nastop, tedaj sem ga morala večkrat držati za roko ali kaj podobnega. Tedaj sem čutila, kako je drhtel, in ko sem mu žalostno pogledala v oči — so se mu zalesketale solze in stisnil mi je roko. Ko sva igrala skupaj na odru, tedaj sva oba jokala in občinstvo je drhtelo in jokalo z nama.

Ta njegov »Sam!« pa se je včasih pojavil v še bolj zagonetni obliki. Ko sva skupaj popotovala, me je včasih v kakem velikem mestu — tako na primer na Dunaju — ko sva se vračala ponoči kasno domov, v kakem meni neznanem predmestju naenkrat pustil na cesti samo — stekel je od mene, bežal po ulici, kot bi ga podili vsi strahovi, dokler ni izginil. Meni ni preostalo drugega, kot da sem naprosila prvega stražnika, naj mi pokaže pot na stanovanje. Podobno je premnogokrat storil. Ko sva bila na Gorenjskem, sem hodila z njim na sprehod, hodila sva daleč po gozdu — naenkrat je zopet stekel ter me pustil samo. Obupno sem prestrašena klicala njegovo ime — ali brez odziva. Kaj je to bilo? Kdo je bil tisti nevidni Sam? Kdo bi mi mogel to razkriti?

Tako je bilo skozi celo življenje. Zadnje pismo, ki sem ga prejela ta mesec, se je zopet glasilo: »Spoštovana gospa! itd. V našem zakonu smo bile tri osebe: Jaz z

sciplino in edinostjo je Italija izšla tudi druge kratki obnovljena in očiščena iz težavnih položajev. Naj bodo tudi v sedanjem hipu vodilni pot tradicije in slavni vzori pradedov.

Orlovski praznik na Koroškem.

Tabor v Dobrli vesi.

Svečan je bil trenutek, ko so v soboto zvečer orlovske čete stopile na slovensko koroško zemljo.

Posebni vlak, ki je bil ves ovenčan z zelenjem, je vozil slovenske Orle na Koroško. Spredaj na lokomotivi so vihrale tri velike trobojnice, godbe so svirale v plaku, trobentaški zbori so daleč preko v plajen naznanjali polet slovenskega Orla k svojim bratom v staroslavni Korotan. Orlov v kroju je bilo do 350, okrog 200 Orlic, višnjegorska in selška orlovska godba.

Na celi progi je bil orlovski vlak predmet prisrčnih pozdravov. V Celju sta med kratkim odmorom priredili orlovski godbi na kolodvoru koncert. Na mnogih postajah je ljudstvo obsipavalo vlak in Orle s cvetjem in zelenjem. Posebno lepo je pozdravila Orle na postaji Štore tebarjanska dekleta, ki so prinesla k vlakcu cvetja in zelenih venčev.

Najlepši je bil pozdrav v Mariboru. Tu so Orli izstopili ter peš korakali skozi celo mesto na koroški kolodvor. Mariborski Orel s številnim naraščanjem je priredil orlovskim četam bratski sprejem. Pred kolodvorom so se orlovske stotine razvrstile v čete. Predsednik mariborskega Orla brat dr. Cepuder je pozdravil orlovske čete v lepem govoru, v katerem je poudarjal važnost orlovske misli za nadaljni kulturni in narodni razvoj našega naroda, posebno tu v Mariboru. Povdarjal je dalje ob velikem odobravanju, da ravno prvega predsednika mariborskega Orla gre zaslužiti, da je ta Maribor, skozi katerega bomo danes korakali, naš, jugoslovanski. Za pozdrav se je v imenu Orlov zahvalil br. Pirce, nakar se je začel pohod skozi Maribor. Na čelu višnjegorska godba, nato Orlice, selška godba, trobentači in čete Orlov — to je bila nepopisno lepa slika, kakršnih Maribor dotlej še ni videl. Nasprotniki so osupnjeno gledali vzorne vrste naših fantov. To je bil prvi večji pohod slovenskega Orlovstva skozi jugoslovanski Maribor.

Na koroških postajah so povsod pričakovala orlovskega vlaka zastopstva koroških Slovencev ter mladega, junaškega koroškega Orla. V Sinčoves je dospel vlak še le po deseti uri zvečer, odkoder so Orli prikorakali v Dobrloves še le okrog 11 ure po noči. Vkljub pozni uri so tudi tu domačini lepo in gostoljubno sprejeli.

Slovenski Orel v Dobrli vesi.

Zjutraj po telovadni skušnji se je vršil obhod po vasi. Spredaj je jezdila orlovska konjenica. Za njo je korakala višnjegorska godba, Orlice, selška godba, trobentači in čete z zastavami. S hiš so vihrale zastave, topiči so gromeli — bil je lep dan, poln veselja in solnca.

Korporativno se je udeležil Orel sv. maše v lepi benediktinski cerkvi, ki jo je služil premil, g. prošt Matija Randl, generalni vikar slovenske Koroške. Pri sv. maši, ki so se je udeležili tudi gg. general Maister, poverjenik dr. Verstovšek in kapetan Dolar, je umetniško sviral orkester vojaške godbe.

Po sv. maši se je pričel tabor na obširnem dvorišču starodavnega benediktinskega samostana. Tik pred zborovanjem so prikorakali na zborovališče mladi koroški Orli ter se pridružili ostalim orlovskim četam. Sprejelo jih je gromovito navdušenje. Zgodilo se je prvič, da se je Koroška mladina pod orlovskim praporom združila v orlovski misli in idealu za za-

moj Ignacij in naš zvesti spremljevalec »Sam«!

Ta Sam! Stal je ob njegovi postelji tudi sedaj, ko je bil na smrt bolan. Seveda moj soprog ni verjel, da bi bilo mogoče, da bi umrl; do zadnjih trenutkov ne. Zato je bil svojeglav. Ko sem takoj hitela k njemu, ga nisem hotela razburiti in sem poslala sestro strežnico notri, da me popreje naznani. Ko ga je sestra vprašala, je rekel trmasto: »Ne!«, in ko mu je rekla, da njegova gospa joku, je rekel svojeglavo: »Naj se, saj sem se zaradi nje tudi jaz v življenju mnogo jokala.« Trepetala sem ves čas za njega v silnem strahu in bila sem pri njem, ko je umiral in klical Jezusa na pomoč. Revček moj! Čudak moj! Da si ostal živ, bi zopet rekel, da Ti je žal — ali to pot je bilo po božji volji prepozno.

Toda Tvojo vročo željo, katero si mi tolikokrat izrazil, ko sva stala na malem pokopališču v Tvojih ljubljenskih Cerkljah, to Ti bom kmalu izpolnila. Potoval boš kmalu s svojo Zofko v Cerklje pod Tvoje gore, kakor si želel.

Ti moj predragi Čudak, moj predragi Ignacij!

Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

stopniki ostale slovenske mladine. Na taboru v Dobrli vesi so si podali roke v večno bratstvo Orli iz neodrešene Primorske, iz Kranjske, štajerske, Koroške in iz Prekmurja; tudi Prekmurci namreč so poslali svoje Orle na Koroško.

Tabor je otvoril, burno pozdravljen

general Maister.

Govoril bom v imenu Narodnega sveta za Koroško. Pozivljam vas vse ko narodno armado, da zahtevate tisto pravico, ki vam gre ko sinovom pradavnih lastnikov prelepe koroške dežele. Koroških Slovencev zgodovina je zgodovina groze in bridkega strahu. Nešteta nasilja so vam nekoč prizadevali Turki, ki so onečaščali Vaše žene in dekleta iz slovenski sinov pa vzgajali janičarje. Za Turkom je prišel Nemec. Pod Nemcem je bil vaš delež tlaka, trdo težko delo od zore do mraka. Od Vaših žuljev je živel Nemec, v plačilo pa ste bili vsepovsod zatirani in zaničevani. Nemška Avstrija dela s silo in zvijačo, da bi dobila v posest koroško deželo. Antantne države so pomagale Nemcem, da bi tudi tista peščica Nemcev, kar jih živi med Slovenci na Koroškem, pomagala pri glasovanju Nemcem, da bi ne bila tako slaba žrtev za Nemce. Ali vedite, da bodo podaniki Nemške Avstrije tudi plačniki vseh njenih dolgov. Dolg morda še poplača pridna roka, a ne otrese Vam z vratu jarma sužnosti. Strašno bi bilo za Vas, če bi Vas otroci preklinjali, da ste jih pahnili v večno suženjstvo. Mar bi mogli mirno umreti, če bi ostavili sužne sinove. Da rešite otroke in otrok otroke nemškega jarma, treba Vam je oddati glasovnico za Jugoslavijo. (Viharen živio.) Ves naš narod mora biti združen, ves pod eno streho. Prisegamo ter kličemo zelene gore in zlato solnce za pričo, da bomo delali na to, da bo ob plebiscitu vsa koroška dežela naša jugoslovanska dežela! (Viharno odobravanje.)

Nato je govoril poverjenik

dr. Verstovšek.

Dragi Korošci, vrle Korošice, cenjeni gostje iz Kranjske in zelene štajerske. V imenu deželne vlade vas pozdravljam ter izročam pozdrav dr. Brejca. Kličem vam v večjo odločnost in pogum, da zaupate svojim prvoboriteljem. Poglejte danes okoli sebe, koliko jih je prihitelo k vam, pi so z vami ene krvi, enega plemena. Kakor skrbna mati gleda na vas vsa Slovenija in goji živo željo, da se ji pridružite. Vaš največji greh bi bil, ako bi se je ne oprijeli. Ako odrežeš zdrav ud od telesa je mrtev. Tisočletno pravice imamo na koroške brate. Z vami bi se zgodilo kakor z odsekanim udom, ako bi ne glasovali za Jugoslavijo. Koroški Slovenci sodijo v Jugoslavijo, a nikamor drugam. (Odobravanje.) Če so med vami še nekateri omahljivci, naj vprašajo le zdravo svojo pamet, pa se bodo prepričali, v kakšni zmoti so bili. Vem, da ste mnogo trpeli. Svetovna vojska je bila; vse trpi vsled nje. A v Jugoslaviji je še vendar stokrat bolje ko povsod drugje. A kdo je kriv vsega tega gorja? Dunaj in Berlin ter židje ter velekapitalistje. Tega ne smete pozabiti, kdo je zakrivil to vjeko. Le pomislite, kako je bilo še pred letom dni. Kako je danes med nemškimi kmeti ter kako je pri nas.

(V tem se je prikazal nad postranskim samostanskim poslopjem aeroplan. General Maister je metal listke Korošcem in Korošicam. Bil je burno pozdravljen.) V Nemški Avstriji imajo že z avse reči in potrebščine karte, ker jim od vseh strani preti pomanjkanje. Tako presneto jim prede, da nam ponujajo najboljši material vojnega plena, samo da bi jim dovolili kupovati pri nas živež. V Nem. Avstriji je siromaštvo in beda, torej ne moremo pripustiti, da bi bili naši bratje pahnjeni v pomanjkanje. Draginja je vsepovsod, draginja je tudi na Francoskem, Angleškem, celo iz Amerike prihajajo dan na dan poročila o veliki draginji. A vedeti je treba, da je draginja naravna posledica vsake vojske. Nemec Angerer tarna in toži, da mora Nemška Avstrija poginiti, ko ne more prehraniti mestnega prebivalstva. Ker njih denar presneto malo velja, so zastavili že vse gozde, celq kmečke, zdaj bočejo zastavit še železnice, da bi se preživeli. Ali boste tako neprevidni, da ne boste glasovali za Jugoslavijo? V kakšno mizerijo pahnete potomce, če bi ne glasovali za jugoslovansko državo? Ne poslušajte nemških sleparjev. Vsem nam je še v živem spominu, kako so Lahi obetali in begali, ali glejte goriške Slovence sedaj. Dovolj, preveč je, da trpe goriški naši ljudje, ni treba, da bi trpeli tudi naši vrli koroški bratje. Zatorej delajmo in agitirajmo vsi kakor en mož za našo slovensko domovino. Tako bomo najbolje pokazali, da smo edini, kar je bilo na Koroškem kmetске zemlje, mora priti zopet v kmetijsko last. Tisti grof, ki je pokupil v teku let čez 50 kmetških posestev, jih bo moral kmetom vrniti. Koroška zemlja je last koroškega kmeta, ne pa nemškega potepenca. Torej vstani slovenski Korotan, ti najlepši del slovenske zemlje! (Viharno odobravanje.)

Burno pozdravljena je govorila koroškim ženam odčena

Cilka Krekova.

Teško svojo nalogo je vršila žena vse čase vestno dostojanstveno. V vojski pa mučeniško in junaško. Svojo nalogo je vršila zvesto in tiho. Njena luč ni ugasnila, njen kolovrat se ni ustavil. Pesem ob zibel in kolovratu, izliv njene duše, glasna priča njene notranjosti je vezala nekdanje rodove s sedanjimi. Naše prababice so bile prve slovenske pesnice in pripovedovalke. Prospeh vsakega naroda je odvisen od matere, žene in gospodinje. Kulturni napredek je onemogočen tam, kjer ni dobrih mater, zvestih žen, skrbnih gospodinj in poštenih deklet. Kar je svetlo solnce svetlu mu svetu, je dobra žena svoji hiši. Svetla luč in zlat steber. Pomočnica, svetovalka in najzanesljivejša zaupnica svojemu možu. Pri vsem gospodarskem delu je treba njene besede, njene podpore in njenega sodelovanja. Vojska je posurovela in podivjala vse. Mehka ženska roka, njeno toplo srce in velika ljubezen njena mora ublažiti in zaceliti rane, ki se še prisajajo.

Trdno zaupajmo v zmago naše lepe Jugoslavije, ker obup in strah rodi smrt. Ob pogledu na to lepo vašo zemljo, na lepe njive in travnike, na temne gozdove in sive skale vaših gor, ob pogledu na vas zbrane, čile in zdrave, se mi poraja misel, da ta narod je in bo samo naš za vedno. Zrem vas. Ni me strah! Bodite trdne, kakor so trdne skale vaših gor. Podpirajte in navdušujte vaše može za prelepo narodno stvar. Ne dopustite, da zgine z vaših brd in gor čarobna narodna pesem.

Skrbite, da oživi zopet tudi tam, kjer so je nesrečne razmere prisilile, da je utihnila.

Prekmurski Orel Godina

je viharno pozdravljen pozdravljal koroške brate.

Dobro vemo, kaj je tujčev jarem. To-liko, da smo nekaj tednov svobodni, smo srečni in veseli. Če bi danes kdo vprašal Prekmurce: »Kam si želite, pod Madžarsko ali v Jugoslavijo?« Vem da bi soglasno odgovorili: »V Jugoslavijo, zakaj dobro nam je v njej.« Prekmurski Orli so me poslali, da vas pozdravim v njih imenu. Prekmurje se mu zdi njiva, želeča sad roditi. Pred nekaj tedni smo vrgli orlovsko misel, ki obeta obilo sadu. Še enkrat vsem skupaj preiskren prekmurski Na zdar!

Burno je bila pozdravljena nadaljna govornica, koroška rojakinja

dr. Angela Piskernik

ki je govorila koroškim ženam in dekletom. Želela bi, da bi ne govorila zdaj, ampak, da bi stopila pred vas povestnica vsega, kar se je skoz sto in sto let godilo. Že od 6. stoletja po Kr. r. je ta dežela naša narodna last. Žalostno je in krivično, da si moramo s plebiscitom priboriti naš Korotan nazaj.

Nekaj nenavadnega se je zgodilo v Nemški Avstriji: slovensko Koroško snubi. Fant snubi dekle, ali dekle mora pomisliti, če je snubec dober gospodar. Seveda Nemci nas snubijo zaradi naših gozdov, živin in naše živine. Nemec Angerer pravi, da je Nemška Avstrija najrevnejša dežela na svetu, saj pride 83 milijard dolga na 6 milijonov prebivalcev. V Švici ima nemška krona samo 8 vinarjev vrednosti. Nemška Avstrija je že brez kredita. Če hoče kaj kupiti, mora dobiti prej poroke, da jamčijo za plačilo. H koncu gre vse. Še premoška nima več. Nekdaj je dobivala premoško iz Češke in slovenskih dežel. Zdaj tega ni več, in odtod vsa mizerija njene industrije. Dve tretjini njenih tvornic stojijo. Taka reva je torej naš snubač. A Jugoslavija se predobro zaveda svojega bogastva, da bi se menila za kankerotnega snubača. Da je naša mlada bogata Jugoslavija vse kaj drugega ko Nemška Avstrija, je razvidno tudi iz besed ki jih je govoril cesar Karel našemu ministru Zolgerju: »Ekscelenca, izmed vseh držav, ki bodo nastale na razvalinah Avstrije, bo najlepša Vaša Jugoslavija.«

Zatorej Bog živi Jugoslavijo! — Govor koroške rojakine doktorice Piskernikove je napravil na vse taborjane, posebno pa na njene koroške rojake največji vtis.

Opoldne je g. kaplan Krašna, ki se je največ trudil za prireditve, zaključil tabor ob velikem navdušenju.

Popoldne se je vršila

javna telovadba Orlov in Orlic,

pri kateri je nastopilo nad sto Orlov in okrog 80 Orlic. Vse telovadne točke so žele veliko priznanja od vseh udeležnikov. Med posameznimi telovadnimi točkami so se pršili pozdravni govori ter petje lepega pevskega zbora vojakov tržaškega bataljona pod vodstvom podporočnika Planjščka.

Prvi pozdravni govor je govoril poslanec

Smodej

koroški prvoboritelj, viharno pozdravljen. Prinašam vam pozdrave od Srbov in Hrvatov, od naših poslancev, posebno od dr. Korošca, z željo, da bi zmagali v končni borbi. Nemci delajo zahrbtno. Previdni in oprezní moramo biti, da nas ne ukanijo. Koroški Nemci pošiljajo agitatorje v naše vasi, kjer nesramno lažejo in begajo ne-

vedno ljudstvo. Tako govorijo, da vlada v Slovincih strašen glad, da vlada žito rekvirira ter plačuje kg pšenice po 18 vin. Nato razkrinka nekaj nemških laži, ki so jih Nemci trosili pred vojsko o Srbih, n. pr. o umoru Franca Ferdinanda, ko je danes dokazano, da ni bila Srbija v nobeni zvezi s sarajevskim umorom. Na dunajskem dvoru sta bili dve stranki, namreč Karlova in Ferdinandova. Vprašanje je bilo, katera bo zmagala. Karlova stranka je učinila, da je šel Ferdinand v Sarajevo — v smrt. Domneva se, da so bili morilci najeti. Nekateri naši ljudje se boje, da bi težko živeli brez Celovca, češ, kam bi potem prodajali pridelke. Ali njih strah je neopravičen. Saj bomo vendar meje odprli, da bo naš kmet vse lahko v denar spravil. Nemci bodo v prvi vrsti na nas navezani in bodo veseli, če jim bomo hoteli kaj prodati. Celovec in Beljak si želita v Jugoslavijo. Posebno trgovci in obrtniki so za nas. Proti nam je le uradništvo, ker se boji za službo. Na vas je, predragi moji Korošci in Korošice, ali si volite življenje ali smrt. Kakor si boste postlali, tako boste ležali. Jaz vam tak povem, da rajši umrjem, kakor da bi prišel pod Nemško Avstrijo. (Velikansko navdušenje.)

Govorili so še razni govorniki. V imenu Orlovske zveze je pozdravil tabor viharno pozdravljen brat Jože Pirce. Dalje so govorili jurist Krek, nadpoštar Ravnihar ter zastopniki primorskih Slovencev.

Sklepne besede je govoril g. župnik Poljanec, ki se je zahvalil Orlom za dohod, telovadbo ter za lepi vzgled, ki so ga s svojim nastopom dali koroški slovenski mladini.

Po taboru so se taborjani razšli v posamezne veselilne prostore, kjer je pel pevski zbor vojakov ter igrala vojaška godba. Orli pa so odšli k občnemu zboru svoje Orlovske zveze. Po večerji so Orli takoj odkorakali na vlak. Pri celi prireditvi je vladal vzoren red ter bo ta orlovski dan v Dobrli vesi velik mejnik v narodnem gibanju koroških Slovencev. Vtis prvega orlovskega tabo na Koroškem je bil neizbrisen.

Narodni tabor v Ločah.

Idilične Loče v Zg. Rožu so si preteklo nedeljo nadele praznično obleko. Prijazna vasica je razobesila slovenske trobojnice, narodna šola je bila v zastavah in okrašena z vencii in ob cesti so stali krasni mlaji in slavaloki.

Dopolodne je bila najprvo sv. maša, katere se je udeležila mnogobrojna množica domačega ljudstva in drugih Slovencev, ki so prišli čez Karavanke, da zedinjeni z Rožani skupno manifestirajo za Jugoslavijo. Po sv. maši se je vršil tabor na prostem. Domači župnik g. Ogris je otvoril zborovanje v imenu Narodnega sveta v Ločah ter predlagal za predsednika župnika-domačina g. Jurija Trunka. Po običajnem pozdravu vseh navzočih je govoril prvi kot zastopnik dež. vlade, poverjenik-poslanec g. dr. Vladimir Ravnihar, ki je v krasnem govoru razkril nakane Nemcev, ki so hoteli čez trupla koroških Slovencev sezidati nemški most do Trsta — do Adrije.

Gosp. poslanec Grafenauer je omenjal narodne razmere na Koroškem pred petimi leti in jih primerjal z današnjimi. Primerja plebiscit z dvema osebam: z lastno materjo na eni in s sosedom-tujcem na drugi strani, ki naju oba vabita pod svojo streho; Mati v svoje naročje, sosed v svoje mreže. Kam naj se odločimo? K materi, ki ima dosti kruha za nas vse, ali za sosedo, ki nam nikdar ni bil zvest, pač pa vedno nevoščljiv in škodljiv. Spri-deni otroci se bodo žal prodali svojemu zapeljivcu, zvesti in previdni otroci pa se bodo podali v naročje svoje bogate matere — Jugoslavije. Med to vrsto pridnih, zvestih otrok štejem tudi vas, svoje zavedne rojake — Rožane. Niti enega izdajalca naj ne bo med nami.

Dr. Rožič je najprvo poudaril svetost in pomen tabora kot prvega svetega, zgodovinskega narodnega praznika v Rožu, ko so se Rožani pristo zbrali pod »svobodnim solncem« brez tujih gospodarjev, da prsto govore, odločajo o svoji bodoči usodi. Že narodni tabor v Ločah nam je dokaz, kaj je prostost, svoboda, ko nam ni treba več zborovati v senci nemških bajonetov. Nadalje je obrazložil veliko razliko tostran in onstran demarkacijske črte: pri nas v Jugoslaviji ni več nobenih revkizicij — v avstrijski [nemški] republiki se vse rekvirira, kar se more; pri nas ni nobenih maksimalnih cen — v Avstriji je vse pod paragrafom. Dalje ni v Jugoslaviji nobenih kart razun za sladkor, a Nemci onstran imajo skoro več papirnatih kart kot jedil in karte jim gledajo že iz grla. Konečno je govoril še o šoli, ki se bo za obmejne kraje na podlagi materinega jezika tako preustrojila, da bo odgovarjala obmejnim potrebam domačih prebivalcev.

Gosp. Brandner govori v imenu neosvobojenih bratov iz beljaške okolice

in Ziljske doline: Njihova goreča želja je, čimprej se združiti z Jugoslavijo. — Neosvojenosti brate moramo osvoboditi, jih ne pozabiti, dokler ne bodo osvobodjeni, toliko časa naše vstajenje — veselje ne bo popolno. Pozval je na delo za narod v imenu sloge — brez strankarstva.

V imenu Orlov je tabor pozdravil načelnik Orlovskega okrožja Jesenice brat Krivec in v imenu Sokolske zveze brat Bogumil Kajzelj. Oba sta bila navdušeno sprejeta.

Med govorom poslanca Grafenauerja je iz Dobrleves v zrakoplovu priplul na tabor general Majster, ki je tabor pozdravil v iskrenih besedah. Med govorom dr. Rožiča je general Majster burno pozdravljen zopet odplul nazaj na tabor v Dobrloves. Tako je bila Podjuna in Rož ta dan duševno zvezana kljub vsem prometnim zaprekam in oviram. Kot zastopnik prvih narodnih bojnikov za osvoboditev Koroške je govoril g. poročnik Ude, ki se je svojčas kot prostovoljec prvi oglašil h koroškim legionarjem in se hrabro boril za Koroško.

Zborovanje je trajalo nad štiri ure, od pol 11. do 3. ure popoldne. Nato je bilo kosilo v Narodni šoli. Po kosilu so nastopili Orli in Orlice, Sokoli in Sokolice. Na domačine-Korošce je točna, precizna telovadba obeh društev napravila najboljši utis in izzvala neomejeno priznanje.

Po telovadbi se je pričela domača veselica z godbo in srečolovom. Vmes so se zopet vrstili razni navdušeni govori in so se pele prelepe koroške narodne pesmi. Iz Ljubljane je prišlo več pevskih društev, ki so pela naše narodne himne in druge umetne pesmi med odmorom govornikov.

Tabor je bil sijajno obiskan. Do 2000 ljudi je bilo prišlo. Iz Ljubljane je bil poseben vlak popolnoma poln. Prireditev se je izvršila v najlepšem redu in upajmo, da rodi zaželeni sad!

Ljudskega tabora v Ločah na Koroškem so se udeležila gorenjska okrožja Orlovske Zveze po 120 članih v kroju in 84 Orlicah. Tabor je pozdravil v imenu Orlov predsednik jeseniškega odseka brat Krivec. Pri javni telovadbi ob pol 3. uri popoldne je nastopilo 64 članov s prostimi vajami, moreško in na orodju; 72 Orlic s prostimi, češkimi in vajami s šerpami ter 24 jeseniškega naraščaja. Posebno všeč je bila občinstvu moreška, ki so jo izvajali člani škočjeloškega odseka. Pri vseh telovadnih točkah, kakor tudi pri sv. maši in na ljudski veselici je igrala naša jeseniška društvena godba.

Brzojavno so tabor pozdravili: general Smiljanič, predsednik deželne vlade dr. Brejc in poverj. za kmetijstvo prošt Kalan. Šolski nadzornik je prebral in predlagal več primernih resolucij, ki so se vse z navdušenjem sprejele.

Wilson in Reka.

LDU Berlin, 28. septembra. (DKU) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Kakor se javlja »Secolus« iz Rima, je Wilson obljubil prosti reški državi vse kvarnerske otoke, katere je oprostil tudi prej nameravanega varstva zveze narodov. Zadar postane prosto mesto, otoka Vis in Korčula in nekaj drugih malih otokov pripadejo Italiji, ki dobi obenem tudi Valono in protektorat v vsej Albaniji. Razen tega je Wilson privolil, da sme samo Italija imeti na Jadranskem morju vojno mornarico.

Vprašanje Galicije.

LDU Moravska Ostrova, 28. septembra. (ČTU) Poljski listi so zaradi odločitve mirovne konference glede Vzhodne Galicije zelo razburjeni. Vrhovni svet je sklenil, priznati zahodni del Galicije končno veljavno Poljski, o usodi Lvova in okolice pa bo odločevalo ljudsko glasovanje.

Razna poročila.

Gdamsko — Jadransko morje.

LDU Dunaj, 27. sept. (ČTU) Od Gdanskega do Jadranskega morja se bo ustvarila direktna železniška zveza. Jugoslovanska vlada se strinja s tem načrtom.

Sibirski ujetniki.

LDU Pariz, 28. septembra. (DKU) Agence Havas poroča: Vrhovni svet je sklenil, sestaviti komisijo, da prouči, kako naj se nemški in avstrijski vojni ujetniki iz Sibirije spravijo domov. Zgodilo se bo to, kadar bodo odpravljene češkoslovaške čete.

Prijeti anarhisti.

LDU ženeva, 28. septembra. (ČTU) Newyorški varnostni organi so opozorili napoljsko policijo, da se vozi pet ameriških anarhistov na parniku »Evropa« v Napolj. Njihov namen je, izvršiti bombni atentat na kralja. Pri izkrcanju so našli res vseh pet anarhistov, in sicer dva med potniki prvega razreda, dva med potniki drugega razreda in enega med kurjači. Pri aretaciji so se anarhisti hoteli braniti, bili so pa zvezani in odpeljani v zapore.

Politične novice.

† **Reforma šolstva.** Iz Bohinjske Bistrice: Krajni šolski svet je pri svoji seji 28. septembra soglasno sklenil, da se glede preustrojitve šolstva in preureditve šolskega pouka strinja z nazori Jugoslovanske Kmetijske Zveze.

† **Gerentstvo v železni Kapli.** Prejeli smo: Občinski svet občine Železna Kapla odgovarja na članek v »Slov. Narodu« z dne 17. t. m., da ni resnično, da gosp. gerent Drobnič deluje brez posveta. Resnično pa je, da svet še od začetka gerentstva obstoja in da mora vsak pošten in resničoljuben Slovenec priznati, da se je gospod gerent Drobnič z vsemi svojimi močmi izrtvoval Jugoslaviji in vse ukrenil kar je bilo v korist Slovencev; ne moremo mu očitati le najmanjšega občevarja z nemškutarji ali nemškutarskega mišljenja, vse drugo je osebnost in sovraštvo. — Železna Kapla, 24. sept. 1919. Za občinski svet: Anton Piskernik, Peter Piskernik, Jakob Grubelnik.

† **Gosp. Ivan Podlesnik ml.,** v zadnjem času ravnatelj »Vojne zveze«, je naznanil tajništvu V. L. S., da odlaga od stranke mu poverjeni mandat v trgovski in obrtni zbornici ter da izstopa iz V. L. S. Dasi še ne vemo, kateremu krilu socialistov se bo priklopil, mu želimo v vsakem slučaju srečno pot!

† **Socialnodemokratska doslednost.** Včerajšnji »Naprej« prinaša dopis iz Kamnika o državni smodnišnici, ki je z ozirom na znano socialnodemokratsko stališče o združevalni »svobodi« značilen. Med drugim piše »Naprej«: »Le-to odločno zahtevamo, da se delavstvu prostovoljno pusti izbiri svoje lastne organizacije, zahtevamo za vse delavce v smodnišnici enake pravice. Kar je dovoljeno v tovarni delavstvu drugega prepričanja, to mora biti dovoljeno v tovarni tudi našemu delavstvu. Odločno prepovedujemo, da bi se našim pristašem v tvornici grozilo z odpustom iz dela in odpovedjo stanovanja, radi tega, ker pripadajo naši strokovni organizaciji. Nadalje piše »Naprej«: »Prepovedana je našim zaposlenim v tvornici agitacija za našo strokovno organizacijo, zvezarjem pa to ni le dovoljeno, temveč tudi uradništvo naravnost skuša z grožnjami prisiliti naše sodruge k pristopu v »Narodno socialno zvezo«. Odločno zahtevamo, da se tudi nasprotnim organizacijam prepove agitacija v tovarni kakor nam; ali pa dovoli isto svobodo agitacije v tovarni, ki jo sedaj uživajo zvezarji.« Prav. Vse to tudi mi podpišemo. Toda pove naj nam »Naprej« in socialni demokrati, ali se še spominjajo, kako so oni metali in še mečejo krščansko misleče delavstvo, organizirano v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, iz podjetij v Guštanju, Borovljah, v Bistrici, v Rožu, v Celju in drugod, zato, ker posamezniki niso hoteli zatajiti svojih načel in se vpisati v socialnodemokratsko organizacijo. Svobodo združevanja, ki so jo socialni demokrati vedno zahtevali, so dejansko tepali na najbrutalnejši način. Svobodo prepričanja in združevanja zahtevamo mi, zahtevajo jo tudi demokrati. Ako vam to ni le fraza, potem bodite tudi dejansko dosledni in pustite to svobodo, ki je sicer po zakonu zajamčena, neokrnjeno tudi onim, ki niso vaši soimisljeniki. Potem bodo imele vaše pritožbe proti nepravilni agitaciji narodnih »socialistov« vsaj kaj zmisla.

† **Socialisti med seboj.** Iz Trbovlja: Zanimiv soc. dem. shod se je vršil preteklo nedeljo 12. t. m. pri nas. Shod je bil mnogoštevilno obiskan. Govoril je prvi neki Furlan iz Ljubljane, komunist baje do kože. Udrihal je najhuje čez kapitaliste in verižnike. Konec govora pa je bil: mi ne rabimo nobene vlade, ne žendarja, ne farja, ne vojaštva, ne policije, mi se znamo sami regirati. Poslušalci so mu strastno pritrdili. Nato je nastopil Kocmur (?) iz Ljubljane. Tudi on je pritrdil Furlanu v zabavljanju čez kapitalizem in verižnike; potem se je pa obrnil proti Furlanu in govoril kazoč na njega s povzdignjenim glasom: eden najgrših verižnikov je pa ta-le. Furlan si je v Nemčiji priveržil toliko in toliko tisočev. On je tudi drugače lump in falot. V Dalmaciji je poneveril pri naši organizaciji več tisoč in ušel. On še ni pograbil nikdar za kako delo, zapravi pa vsak dan nad 200 kron. Jaz sem ga že pozival, da me pokliče radi teh očitanih sodišč, pa si ne upa itd. Furlan se je zagnal proti govorniku in ni mnogo manjkalo, da ni nastal splošen pokol. Značilno pri vsem pa je, da je večina zborovalcev potegnila s komunistom F., tudi še po Kocmurjevih očitkih.

† **»Naši nazori.«** Včerajšnji »Naprej« zavrača našo kritiko Lotričevih člankov s tem, da nas pošilja v Pariz na Sorbono za javnega vratarja. To so res argumenti. Prihajemo še, da se »Naprej« z dr. Lotričem

istovetuje in imenuje njegova plitvoverska izvajanja »naše mnenje o verstvu«.

† **Demokratske laži.** »Domovina«, ki je glasilo demokratskih »kmetov v fraku«, ima to lastnost, da obstoja vsa njena politika v kopičenju laži in saramotenju poslancev Jugoslovanskega kluba. Nedavno je napadla dr. Korošca, češ, da se je vozil na agitacije z državnim avtomobilom in da je pustil na postaji baje v Mitrovici stati večje število vagonov pšenice, na katero se je popolnoma pozabilo. Kmetov v fraku, ki se zbirajo okoli »Domovine«, povemo samo, da se dr. Korošec še nikdar ni vozil z državnim avtomobilom na agitacijske shode. Na tako obrekovanje tudi ni vredno več odgovarjati. Kar se pa tiče pozabljenih pšenice, pa povemo, da je bil ravno član demokratske zajednice slaboznani prometni minister Vulović oni, ki ni hotel dati in ni pravočasno preskrbel vagonov za prevoz pšenice, ki pa seveda kljub temu ni ostala pozabljena. Demokrati naj se ne tolčejo samih sebe po zobeh.

† **Vestnost.** »Slov. Narod« od 28. t. m. ima med političnimi vestmi beležko »Orli na Češkem«, ki začenja s stavkom: »Kako češko ljudstvo misli o svojih Orlih, nam kaže sledeče poročilo v čeških časnikih...« (Tu navaja besedilo napada na Orle, in sicer zelo netočno). Da pa se izkaže častni-karska vestnost in hitrost poročanja, pristavljamo: Zgoraj imenovano češko »ljudstvo« je Češka Obec Sokolská, ki je s svobodomiseltvom kar prenapolnjena in napad je njen proizvod, ki pa je bil objavljen 2. februarja 1919 in potem od Čehoslovaškega Orla dostojno in ostro zavrnjen z oklicem »Češko-slovenske večnosti« od dne 13. februarja 1919. Da pa izve ves kulturni svet o postopanju čeških Sokolov, je bil zadnji oklic doposlan v francoskem jeziku vsem francoskim in ameriškim katoliškim časnikom. In kaj je bilo potem, bo vedel menda »Slov. Narod« bolje ko pa mi; če ne, mu pojasnimo še to. Sokoli so obmolknili in so se sramovali tako nekulturnega in neresničnega napada. Z lažjo se ne pride nikamor! In tako bomo še zvedeli, kolikšna je raca o zaporu »voditeljev orlovskih organizacij, ki so pripravljali protirevolucijo za Habsburgovce« in da so jih zaprli pred nekaj dnevi v Dragi. Bratje, ali vas je res strah?

† **Stojan Protić in demokrati.** Belgrad, 29. septembra. Ko so se danes zbrali načelniki strank pri seji, je vstal tudi ministar Pribičević, da bi dal roko Stojan Protiću. Stojan Protić pa mu ni hotel dati roke in je rekel, da se ne rokuje več z njim radi »svinjarij«, ki sta jih prinesla »Slovenski Narod« in »Riječ SHS« v članku »Izza kulis«.

† **O položaju na Hrvatskem** razpravlja sarajevska »Srpska Zora«. Opozarja na globoko tajno nezadovoljstvo, ki tli na Hrvatskem. Temu nezadovoljstvu cenzura in policija ne dasta do besede, zato se pa javlja o večjih ali manjših nemirih in štrajkih. Notranja politika Sv. Pribičevića učinkuje na to razpoloženje kakor olje na ogenj. Že sama oseba Pribičevića na položaju, ki nadkriljuje visokega funkcionarja iz palače na Markovem trgu, izziva v Zagrebu gnev in zlovoljo. Potem piše list o štrajku bančnih uradnikov kot simptomatičnem pojavu in pravi: »Morda so sami štrajkovci nezavestno orodje v večjih rokah takih, ki imajo skrit cilj in bi radi napravili zmedo. Zanimivo je tudi ravnanje bank v tem štrajku. One so kršile svobodo tiska in izzvale s svojim postopanjem na štrajk iz solidarnosti tudi ostale delavske sindikate. Ako morda tudi one ne služijo nevede nekemu skriteму cilju?! Zdi se, da se nekomu hoče zmede, nereda, nerednih razmer pod izgovorom socialne borbe. In modri novi državniki v Belgradu mislijo, da bodo ta položaj zmagali — z diktaturo!! S tem bi ravno storili tisto, kar se morda želi, da bi se imel ne povod, ampak razlog za najostrejšo borbo z grobo silo. Razmere na Hrvatskem treba zdraviti na drug način.« Kakšen bodi ta način, »Srpska Zora« ne pove. Ampak gotovo je tista skrajna plemenska nestrpnost in napihnenost, ki jo zagovarja »Srpska Zora«, mnogo kriva nezadovoljstvo na Hrvatskem, o katerem ve tako skrivnostno namigovati.

† **O muslimanskem vprašanju** piše v belgrajski »Demokraciji« Šukrija Kurtović. Pisec opozarja bosenske muslimane, ki so ostali kot najzapadnejša muslimanska oaza brez vsakega stika s celino, naj se odrečejo posebne muslimanske politike, ki jih bo neprestano dovajala v nasprotje z državo in narodom. V tej borbi bi morali muslimani, ki so po številu najšibkejši, a tudi kulturno zelo zaostali, podleči. Edina pot za muslimane je ta, da se po zgledu Židov prilagodijo razmeram in oklene narodne politike.

† **Zveza narodov bo utrdila prvenstvo Anglije.** Zadnjič smo poročali o strankarskih bojih v Ameriki in pripomnili, da je izid teh borb velike važnosti za potek političnih dogodkov vsega sveta. Časopisje entente zasleduje z veliko napetostjo dogodke v Združenih državah in naglašja, da je pariški mir neizvršljiv, če odkloni ameriški parlament zvezo narodov. »L' écho de Paris« od 26. septembra priobčuje govor senatorja Reed-a v katerem obrazloži ta voditelj republikancev nasprotstvo svoje stranke proti zvezi narodov. Ker je ta govor za umevanje parlamentarne boja v Ameriki važen, poročamo o njem obširneje: »Senator Reed je poskusil osvetliti oblast, ki jo bo dobila po vojni Britanija vsled porazdelitve glasov, ki ji je bila dovoljena v zvezi narodov. Doslej so bili vsi mnenja, da bo izvršilni odbor zveze narodov združeval v sebi vsa oblast te naprave; kajti občni zbor zveze narodov, obstoječ iz zastopnikov vseh včlanjenih držav da nima nobene prave moči. Gospod Reed je dokazal, da bo občni zbor v resnici orodje, ki se ga bo posluževala Anglija v utrditve svoje premoči. Opozoril je senat na odstavek načrta zveze narodov, kateri določa, da se sporne točke, predložene izvršilnemu odboru zveze narodov lahko prenesejo pred občni zbor, kateri končno o stvari odloča. Na občnem zboru je sklep pravomočen, če glasuje zanj večina onih držav, ki v izvršilnem odboru niso zastopane. Ker je vsega skupaj 23 držav, ki niso zastopane v izvršilnem odboru, zadostuje na občnem zboru število 12 držav, da razveljavi ukrep izvršilnega odbora. »Vzemimo, da izbruhne spor med Ameriko in Anglijo«, nadaljuje Reed. Če bo uvidela Anglija, da misli izvršilni odbor sklepati v njeno škodo, bo spravila zadevo na občni zbor, na katerem bo prav lahko razpolagala s številom 12 glasov: 5 glasov imajo njeni Domionii, pridržijo se glasovi Arabcev, Sima, Perzije, Portugalske in vseh drugih majhnih držav, ki stoje pod angleškim vplivom, Anglija je tedaj gotova, da ne bo nikdar v manjšini.« Reed je končal: »Zveza narodov je bila organizirana tako, da zagotavlja in posvečuje prvenstvo Velike Britanije.« Ta govor je vzbudil veliko navdušenje na galerijah, ki so ploskale kljub vsemu naporu predsednika. Gospa Alice Roosevelt, hči prejš. predsednika Združenih držav, je dala znamenje za manifestacijo. Vse kaže, da bo predlog, ki zahteva v zvezi narodov za Ameriko isto število glasov kot za Anglijo, v senatu sprejet. Republikanska opozicija je izjavila, da odkloni mirovno pogodbo, če se to določilo ne sprejme.

Dnevne novice.

— **Z letalom iz Ljubljane v Dobrloves in nazaj.** Znani naš letalec g. poročnik Peternel Viljem, ki je v nedeljo vozil generala Maistra iz Dobrleves v Loče in nazaj, je v soboto popoldne preletel z letalom progo od Ljubljane v Dobrloves v 35 minutah. Iz Dobrleves je nato z generalom v nedeljo ob 11. dopoldne poletel v Borovlje, odtod v Loče. Nazaj v Borovlje ob Vrbskem jezeru, desno od Celovca, ter nato v Dobrloves, kamor je dospel ob 3. popoldne. Ob trilettr na pet se je g. Peternel v Dobrleves dvignil z letalom, v katero je sedel poverjenik dr. Verstovšek, da poleti v Ljubljano. Na povratku v Ljubljano pa sta z dr. Verstovškom imela neugoden veter in slabo vreme v višinah. Vrh Karavank je zmanjkalo bencina ter sta morala pristati v Savinjski dolini, odkoder sta se v ponedeljek jutraj zdrava in čila vrnila v Ljubljano. — Iz Ljubljane je v nedeljo jutraj poletelo na Koroško še drugo letalo, ki pa se je med potjo ponesrečilo in pokvarilo pri Domalah ter ni tako moglo dospeti v Dobrloves, kamor je tudi bilo namenjeno.

— **Slomškova zveza,** podružnica za kočevski, ribniški in velikaški okraj priredi dne 9. oktobra t. l. zborovanje na Velikih Poljanah v šolskih prostorih, in sicer dopoldne takoj po dohodu ljubljanskega vlaka. — Na programu je načrt zakona o narodnih šolah za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, izdelan od »Prosvetnega odbora« v Belgradu. Ker je zborovanje velikega pomena, zato so vabljene vsi člani imenovane podružnice. Sedaj je prilika, da se oglašijo vsakdo s svojimi predlogi in nasveti, zato naj nihče ne ostane doma. Za kosilo bo preskrbljeno pri g. Andreju Cvaru, gostilničarju v Ortneku. Kdor reflektira, naj to takoj javi po dopisnici g. gostilničarju samemu.

— **Čekovski urad mora ostati v Ljubljani.** Piše se nam: Trdovratno se vzdržujejo govorice, da se preseli poštni čekovski urad iz Ljubljane v Zagreb in to morda v kratkem. Mi smo molčali name-nola do sedaj o tem zavodu, ker smo hoteli počakati izida znane afere ravnatelja gospoda dr. Maričiča. Preteklo je sedaj dovolj časa in nič se ne gane, zdj se, kakor da hoče stvar zgubiti svojo aktualnost.

Mi smo drugega mnenja, mi hočemo vedeti, kak uradnik načeljuje uradu, ki je za najširše plasti slovenskega naroda največjega pomena. Deželna vlada, ki ima dolžnost, da nadzira in pazi na delovanje državnih uradnikov in ki je moralno odgovorna za eventualno slabo, zavoženo ali celo gnilo državno gospodarstvo v Sloveniji, vprašamo: Ali ima gospod dr. Maričič še zaupanje, kakoršnega mora imeti uradnik denarnega zavoda s toliko milijonskim prometom? Ako ga nima, proč z njim! Nikakor pa ne bomo trpeli, da nam prepeljejo čekovni urad v Zagreb. Mi občasno že dovolj popolno desorganizacijo »hrvaške« železniške uprave in si prav nič ne želimo še hrvaškega čekovnega urada. Teh razmer ne mislimo očitati bratom Hrvatim, ki sami dovolj težko občutijo korumpirano javno upravo in si ne morejo pomagati, ker centralna vlada nima moči ali pa noče pomesti s starimi razvadami. Nehote se nam vsiljuje misel, da se hoče gospod dr. Maričič znebiti nadležnih in preveč vestnih uradnikov, ki so mu napravili celo afero, kajti on prav dobro ve, da mu v Zagreb radi neznosne draginje najbrž nihče ne bo sledil. Torej slovenske uradnike in uradnice na ceto, da si gospod dr. Maričič v Zagrebu lahko izbere bolj poslušnih podložnikov? Mi pa pravimo, čekovni urad mora ostati v Ljubljani in tako mislijo vsi, katerim je točen, hiter in soliden denarni promet življenjska potreba. Zato opozarjamo na ta poskus, »zboljšati« našo upravo, posebno naše denarne zavode, podjetja, trgovce, delniške družbe in pa tudi finančno ravnateljstvo, da naj bodo na straži. Deželno vlado pa še vprašamo, če ji je kaj znanega o preiskavi radi poizkušene izvoza zlata, ki je s tem, o čemer pišemo, v zvezi?

— **Franc Jaklič: Ljudske povesti.** Danes je izšla knjiga z gornjim naslovom, ki jo je izdala Nova založba v Ljubljani. Knjiga je zanimiva in bo prijetno čtivo najširšim plastem našega ljudstva. Obsega dve lepi, v živem jeziku pisani povesti »Sin« in »Od hiše do hiše« na 153 straneh. Knjiga ima tudi pisateljev avtogram. Knjiga stane 8 K in se dobi v vseh knjigarnah.

— **Vinarska zadruga** ni prišla dne 25. t. m. do zborovanja, ker je bila udeležba prepičla. Od 122 članov je prišlo k zborovanju komaj 18 zadrugnikov. Od teh je pa šlo na načelstvo samo 12 članov. Člani se niso udeležili zborovanja, ker niso zvedeli za to zborovanje in ker jih ni načelstvo zadostno obvestilo. Samo z enkratnim inseriranjem v ljubljanskih dnevnikih ne bo šlo, ker ne moremo zahtevati, da bi bil vsak član ali vsaj večina članov po deželi naročenih na en ali drug dnevnik in da bi čitali inserate. Za ljubljanske člane to velja, za člane po deželi pa ne. In vendar bi moral biti vsak član primerno obveščen pri tako važni zadevi, kakor je n. pr. razdružitev zadruga. Toliko čuta in obzirnosti napram zadrugnikom bi moralo imeti tudi načelstvo! Vipačci, ki tvorijo bistven del te organizacije, se tudi niso mogli udeležiti zborovanja in je sploh vprašanje, če se da brez njih izvesti likvidacijo zadruga. Po našem mnenju ne.

— **Bled.** V nedeljo, okoli polnoči se je slišalo grozno vpitje s srede jezera. Bil je Ivan Černe, posestnik pod kolodvorom, ki se je celo uro boril s smrtjo. Šele okoli polnoči sta ga slišala in prišla na pomoč župnik Jakob Kleindienst in ribič Franc Mandelc, katerima se je prav zadnji trenutek posrečilo, da sta že nezvestnega rešila in spravila k Pretnarju, kjer se je po dolgem času zavedel.

— **Koča na Golici** je zatvorjena.

— **Laško.** Dne 22. septembra smo si na ustanovnem občnem zboru osnovali Narodno čitalnico za Laško. Obisk je bil dovoljen. Odobrena pravila nam je prečital in razložil odvetnik dr. Roš, ki nam je v poljudnih besedah predložil vzgojevalne in narodne cilje takega društva. Priglasilo se jih je takoj 65 članov. Društvo bo skrbelo za čtivo, gledališke predstave, godbo in poučna predavanja. Prvi odbor se je sestavil tako-le: Predsednik poštar Ivan Slavec, namestnik dr. Čede, tajnica učiteljica Stegenschekova, blagajničarka dr. Rošova, gospodar nadučitelj Četina, knjižničar Stanko Pleskovič, odborniki: finančni rešepcijent Ferenčič, čevljarski mojster Kokol in učitelj Kislinger. Društvo čaka mnogo dela, trud bo hvaležen in laško prebivalstvo upa najboljših uspehov.

— **Narodne noše.** Prejeli smo: Slavnostnega sprejema Njegovega Velikanstva prestolonaslednika v Ljubljani naj se udeleži več žena in deklet v slovenskih narodnih nošah: gorenjskih, belokranjskih in koroskih. Vse noše pa morajo biti pravilne, za kar bo skrbel poseben odsek. Priporočamo prav topla, da vse one, ki se nameravajo udeležiti slavnostnega sprejema, prečitajo knjižico »O slovenskih narodnih nošah«, ki jo je spisal prof. A. Sič. V tej knjižici, ki se dobi po vseh naših knjigarnah, so vse naše narodne noše podrobno opisane. Cena knjižice je 3 K 20 vin.

— **Živinski sejmi** v novomeškem okraju so do preklica prepovedani. Več v razglasu na mestni deski.

— **Gospodje,** ki se zanimajo, da se ustanovi v Ljubljani konjsko dirkaško društvo, naj blagovolijo svoj naslov naznaniti z dopisnico podpolkovniku Ravniharju v žrebčarni na Selu pri Ljubljani.

— **Vojni ujetniki na Angleškem.** Vsi oni, ki imajo svoje v angleškem ujetništvu, naj pismo prijavijo do 10. oktobra t. l. svoj in njihov naslov »Splošnemu slovenskemu ženskem društvu v Ljubljani«.

— **Svojci vojnega ujetnika Teresiner Anton,** naj sporoče svoj naslov na »Slov. Rdeči križ« v Ljubljani.

— **Zvišanje zamenjalnine za poštne vrednotnice:** Z veljavnostjo od 1. oktobra 1919 je morala poštna uprava zaradi visokih nabavnih cen za poštne vrednotnice zvišati za menjevalno pristojbino za poštne vrednotnice od 1 na 6 vinarjev.

— **Biografija Dostojevskega:** Hči Dostojevskega, ki živi danes v Švici, je napisala biografijo svojega očeta. Ne glede na bedo v kateri danes živi, se je odpravila vsakemu honorarju in prosi samo češko in jugoslovansko vlado, da dovoli izdati njegova dela. »Maj«, društvo čeških pisateljev bo financiralo to izdajo.

— **Breškovska.** 19. sept. je odpotovala iz Prage teta ruske revolucije E. K. Breškovska. V Pragi je bila 16 dni. Na svojem potovanju bo prišla tudi v Jugoslavijo.

— **Pariz-Varšava.** Kmalu se bo vpejala direktna železniška zveza iz Pariza čez Salzburg in Prago v Varšavo. Promet bo popoln, tubdi tovorni vagoni.

— **Dve ladji sta trčili** na ustju Save prihajajoč iz Zemuna in Pančeva. Na potniški ladji je nastal nepopisen strah ter se je mnogo oseb onesvestilo. Ladji sta se le neznatno poškodovali.

Štajerske novice.

Š Naše obmejne straže. Ni še dolgo, da smo poročali, kako so naše vojaške straže med Ernovcem in Svečino našim ljudem odvezale v Ernovcu nakupljeno usnje in drugo. Zdaj nam pa od širokega obmejnega pasu dohajajo pismene in ustne pritožbe in izrazi ljudskega gnjeva nad tem, kar počenja te straže napravljajo našim ljudem. Posebno razdraženo je radi tega videti prebivalstvo med Lučanami pa Sv. Jurjem na Pesnici. Poleg številnih tatvin in poškodovanja imetja naših ljudi od vzamejo zdaj našim ljudem skoraj vse, kar se jim še posreči onstran meje nakupiti: obleko, obutev, moko itd. Tihotapcem, ki radi umazanega dobička spravljajo blago od nas preko meje, naj se le brezobzirno na prste stopa. Toda vnebovpijoče je, če se vzame najpotrebnejše, kar dobe naši ubogi ljudje za drag denar, ker so naše oblasti že v minuli zimi sicer zasedle n. pr. občino Klanc v lipniškem okraju, aprovizacije pa ji še do danes od naše strani niso oskrbeli! Tako te reveže naše civilne in vojaške oblasti naravnost silijo k nepostavnostim, če sploh hočejo živi ostati. Nihče menda ne pomisli, kako se s tem pri tamošnjem ljudstvu naša država osvoži, pred zunanjim svetom pa smeši ter sama jemlje sebi ugled! Naj bi prišel plebiscit...

Koroške novice.

k **Državna gimnazija v Velikovcu.** Otvorila se 1. in 2. razred. Vpisovanje se vrši dne 1. oktobra od 10. do 12. ure v meščanski šoli. Sprejemni izpiti se vrše popoldne. Vpisovanje v 2. razred se vrši 2. oktobra, istotako izpiti za privatiste. 3. oktobra bo sv. maša, 4. oktobra pa se prične pouk.

k **Državno učiteljsko v Velikovcu.** Ker se je priglasilo zadostno število gojenec in gojenk, se otvori I. letnik. Vpisovanje se vrši dne 1. oktobra od 8. do 10. ure v meščanski šoli v Velikovcu. Sprejemni izpiti se vrše dne 2. oktobra.

k **Dijaški dom v Velikovcu.** Za sprejem v Dijaški dom je priglasenih 46 dijakov z gimnazije, učiteljskega in meščanske šole.

k **Grabštanj.** Tukajšnje izobraževalno društvo »Skala« je zopet na novo ozvelo. Imelo je 21. septembra svoj občni zbor, ki je pokazal, da v našem v narodnem oziru tako nevarnem kraju še klijejo med prešerno ljuliko dobra žitna zrna. Dasi je bilo vreme neugodno, je bil obisk precej dovoljen. Gosp. župnik Bayer nam je v jedrnatih stavkih orisal ustanovitev društva »Skale«, društveno delovanje za pobujanje narodne zavesti do časa vojne in uničujoč vpliv vojne dobe na njegov nadaljnji razvoj. Poudarjal je tudi, da je dolžnost vsakega posameznika Slovenca, da pomaga graditi hišo, kjer nam bo v prihodnje treba stanovati. Gosp. Burdian nam je očrtal v svojem predavanju program »Skale« in njeno delo v bodočnosti. Med vojsko se je razpaslo verižarstvo, zakonolomstvo itd., pregreški, katerih posledice trpi na-

rod še sedaj, posebno pa še naša mladina. Poslednjo zbirati, jo navajati na nova pota, bistriti ji um, utrjevati dobro voljo, to je namen našega društva. S knjigami, časopisi in predavanji bomo povzdignili izobrazbo in narodno zavest; igre bodo pa nudile po dnevnem trdem delu blazilno razvedrilo, obenem pa priklenile nase ljudstvo, da ne bo pijančevalo po gostilnah. Zavedajmo se, da tudi kmetu je treba izobrazbe, kdor ne gre z duhom časa naprej, hiti v propast. Vzgojimo narod, ki se bo zavedal svojih dolžnosti in svojih pravic! — O potrebi ženske izobrazbe je govorila gđc. Mencingerjeva. Ženi je stavila vojska različne naloge, ki jih je ugodno rešila tudi brez moške pomoči. Naučila se je samostojnosti in odločnosti nastopa, kar je pokazala posebno pri majniški deklaraciji in taborih. Žena ima veliko zaslug, da stoji danes Jugoslavija tako lepo pred nami. In njeno delo sedaj? Država ji je dala dostop v skoraj vse službe, dala ji je tudi volilno pravico. Ženstvo tvori v vseh državah večino prebivalstva. Ali se zavedamo naše naloge me žene? Izobražujmo se, posebno me kmetke žene, združujmo se, poučujmo druga drugo, ker glas kmetke dekline je vreden ravno toliko, kot glas zagrizenega nemčurskega veljaka. Med vojsko smo pogumno pokazale svojo voljo, pokažimo jo tudi sedaj brez ozira na levo in desno in osramotimo tisto omahljivost pri večini naših moških, ki še vedno škilijo čez Krko v Nemško Avstrijo. Gosp. Burdian je nato izpregovoril par besed o bodočem glasovanju ter pozval navzoče, da vsak izmed njih pove svoje mnenje. Razvila se je prav živahna debata, kar nas je posebno zadovoljilo. Le odkritosrčni bodimo in zaupajmo si! — Med posameznimi govori nas je kratkočasil s pesmicami domači pevski zbor.

Ljubljanske novice.

lj **Zahvala.** Vsem kolegom, znancom in prijateljem, vsem društvom, gledališkemu konzorciju, iz Zagreba prispelim Hrvatim, Glasbeni Matici, Sokolom, Orlom, Slavcu, Ljubljanskemu zvonu, Ljudskemu odru, duhovščini, zastopnikom našega naroda, odposlanstvu častniškega garnizijskega zbora, gg. dvorskim oficirjem, vsem dragim rojakom in rojakinjama, ki so toliko časti, priznanja in sožalja izkazali mojemu predragemu soprogu Ignaciju Borštniku ob njegovi nenadni smrti — moja globoko čuteča prisrčna hvala. — Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

lj **Akademsko starešinstvo** priredi za svoje člane šestmesečni knjigovodski tečaj, ki ga bo vodil ravnatelj slov. trg. šole I. Gogola. Tovariši, ki se žele tečaja udeležiti, naj to naznanijo podpisane do 5. oktobra t. l. — Dr. M. Božič, Strelška ulica 29.

lj **Slomškova Zveza.** Prijateljski sestanek članov se vrši v četrtek ob 3. uri popoldne v društveni dvorani — Ljudski dom. Na dnevnem redu je razprava o novem šolskem zakonu, podrobnih učnih načrtih itd. Vabljeni so posebno predsedniki podružnic.

lj **Predavanje g. Frana Dedina iz Kijeve** bo v torek, 30. t. m., v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Začetek ob pol 20. uri. Predmet predavanja bo sledeči: (v češkem jeziku): Dve vrsti kapitala: produkcijski in spekulativni; mali in veliki buržuazijec; evropska inteligenca na krivem potu; dvoje agrarnih reform: revolucionarna in evolucijska. (V slovenskem jeziku:) Sodba kazenskega sodišča v Darmstadtu je pospešila vojsko; teorija Wagnerjeva o polnem umetnem gnojenju (Voll-düngungstheorie) je spoznana kot škodljiva za narodno blagostanje; varanje kmeta začenja v šoli; zelo nizka plodovitost zemlje pri vseh narodih, posebno pri Slovanih; Rusija je iznenadila evropske statistike po povišani produkciji sladkorja; francoska ekspedicija komisije prof. Emila Saillarda v Rusijo; rezultati redovnega umetnega gnojenja na Ruskem in na Češkem. (V ruskem jeziku:) Rezultati dveletne revolucije in revolucijske agrarne reforme; kakšna agrarna reforma je potrebna za Slovane.

lj **Za računskega praktikanta** pri vladi je imenovan abiturient Jožef Langus.

lj **Tiskarska pomota.** V odgovoru na Iv. Mazovčev poročilo o »Kratki shrvatski slovnici, priobčeni v številki 223 »Slovenca«, čitaj v 1. odstavku pravilno: »... vkolikor me je opozoril na tri-štiri pogreške...«

lj **Konec porotnega zasedanja.** Dne 29. septembra je prisodila ljubljanska porota ponarejevalcem poštinih nakaznic Karlu Lavtarju 3 leta, Vincencu Seršenu 2 leti, Josipu Petriču 1 leto, Vatroslavu Lahu 1 mesec ječe; dalje sta bila obsojena zaradi tatvin Ferdo Mole na 5 let in Vincenc Stražar na šest mesecev težke ječe in Albert Lazar in Janez Brvar na 3 mesece ječe; zadnja dva sta okradla toplotice pri Zagorju.

lj **Neznosne razmere.** Prejeli smo: Jesen je tukaj in kmetič spravlja svoje pridelke. Komaj pa je začel spravljati, že hodijo po deželi razni ljudje, to so tihotapci, ki hočejo v Nemški Avstriji napraviti dobro kupčijo s krompirjem, za katerega obetajo za kg 1 K 40 vin. in več. Moja žena je na trgu v petek plačala 1 K 40 vin. za kg krompirja in tako tudi druge. Ravno tako se govori tudi danes, da bo stala moka 10 K kg. Ljudstvo je skrajno ogorčeno in preplašeno. Zato se prosi, da deželna vlada stori temu konec. Da je to jako važno in koristno, navedem par slučajev: »Na koroški meji prodajajo vtihotapljena jajca po 4 K komad, ravnotako oderuške cene nastavljajo drugim pridelkom. Glavna mesta tihotapcev so: Št. Jakob v Rožu, v Jezerski dolini, proga proti Dunaju, pri Radgoni preko ogrske meje, demarkacijske črte pod Lipo nad Vrhniko čez žirovske hribe, postaja Borovnica; med Dolom in Verdrom so tihotapili živino. Na črti Borovnica-Pokojišče-Begunje-Cerkljica je glavno zbirališče v gostilni v Podskrajniku. Odtod gredo na Živšče-Rakek. V Ljubljani je zbirališče pri Belem volku, Figovcu, v Iliriji, kjer menjujejo denar različne osebe, ki prihajajo od Trsta. Ravnotako po vinskih kletih. — Prosi se, da se odpomero bednemu ljudstvu, ki ne more s svojo plačo izhajati, ker sicer, ako se še nadalje tako dopušta, bo prišlo do težkih posledic.

lj **Babiški tečaj** na porodniškem oddelku občje javne bolnice v Ljubljani se prične 4. novembra 1919 in ne dne 1. oktobra 1919, kakor je bilo to prvotno razglašeno.

Narodno gledališče.

Drama.

30. sept., torek: »Striček Vanja«. — Abon. D.

1. oktobra, sredo: »Dnevi našega življenja«. — Abon. B.

2. oktobra, četrtek popoldne: »Sne-gulčica in škrtaj«. Izven abon. — Zvečer: »Favn«. Abon. C.

3. oktobra, petek: »Striček Vanja«. Abon. E.

4. oktobra: »Tat«. Abon. B.

5. oktobra, nedelja popoldne: »Sne-gulčica in škrtaj«. Izven abon. — Zvečer: »Tat«.

Opera.

30. sept., torek: »Postiljon iz Lonjumeau«. — Abon. B.

1. oktobra, sredo: »Madame Butterfly«. — Abon. E.

2. oktobra, četrtek: »Pikova dama«. Abon. A.

3. oktobra, petek: »Manon«. Abon. C.

4. oktobra, sobota: »Postiljon iz Lonjumeau«. Abon. D.

5. oktobra, nedelja: »Madame Butterfly«. Izven abon.

Dijaški vestnik.

d **Omladinski kongres v Zagrebu.** 11., 12. in 13. oktobra t. g. bit će veliki kongres celokupne jugoslavenske omladine u Zagrebu. Kongresu će prisustvovati sve dačke grupe Jugoslavije. Svrha je kongresu, da manifestira za jedinstvo troimenog naroda i da konsoliduje omladinske redove. I jug. kat. nar. daštvo hoće da uzme udela na ovom kongresu, pa kako je kongres zasnovan u velikom stilu, molimo vse drugove akademikare, da se u velikom broju odazovu. Na predkonferenci 10. oktobra dogovoriti ćemo se o našem nastopu i precizirati naše stanovište. — Pozivljamo vse naše akademike in bogoslovce — posebno one, ki študirajo v Zagrebu —, da se v čim najobilnejšem številu udeleže tega sestanka. Glede ugodnosti na železnicah bomo poročali pozneje.

d **Slov. Dij. Zveza, Slov. Dij. Centrala** in druge naše dijaške organizacije so se preselile iz tretjega nadstropja Ljudskega doma v drugo nadstropje, levo, št. 25., ravnotam, nakar opozarjamo.

d **Gospode,** ki smo jim doposlali oklic glede knjižnic, prosimo, da se v obilni meri odzovejo našemu pozivu. Oni, ki stanujejo v Ljubljani, naj nam blagovolijo naznaniti, kdaj in kje moremo dobiti darovane knjige. Ker hočemo že v letošnji jeseni započeti z našim delom, želimo, da se nam darovi skoraj dopošljejo. — S. D. Z.

d **Prijatelje** našega dijaštva in lepe umetnosti prosimo, če bi mogli oddati v Ljubljani mesečno sobo za urednika naše »Zore«, iur. J. Kralja ter naznaniti Slov. Dij. Zvezi, Ljubljana, Ljudski dom.

d **Zora,** letošnji letnik se naroča pri upravi v Jugoslovanski tiskarni. Naročnino objavimo v kratkem. Vsa naš dijak mora biti naročen na »Zoro«!!!

d **Odborova seja S. D. C.** se vrši jutri, v sredo 1. oktobra, kot navadno. Vsi!! — Predsednik S. D. C.

Najnovejša poročila. V štirindvajsetih urah!

(Naše telefonsko poročilo.)

Belgrad, 29. sept. Predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič je bil pri regentu v petek popoldne, v soboto dopoldne in popoldne in šele v soboto popoldne mu je mogel povedati uspeh svojih razgovorov. Imenovati ni mogel nobene osebe, ki naj bi sestavila kabinet. Rekel je, da obstojita grupaciji: prvo bi tvorili demokrati s 137 glasovi, drugo pa radikali, ki bi imeli 135 glasov. Regent je odgovoril, da to ni zanj nobena rešitev, ampak da naj mu predsednik imenuje primerno osebo. Naročil mu je, da naj sporoči načelnikom klubov, da je njegova odločna želja, da se sestavi nova vlada v 24 urah. — Dr. Pavlovič se je vrnil v parlament, kjer so bile ravno zbrane opozicijske skupine. Značilno za zavlačevalno taktiko dr. Pavloviča je, da je na vprašanje načelnikov opozicije, kaj je s krizo, odgovoril, da on tega ne vé, ter je nato odšel iz parlamenta. Kmalu nato je prišel dvorni maršal Balugrič, ki je šele povedal, kaj je regent naročil dr. Pavloviču. O tej zadnji avdijenci dr. Pavloviča je izšel poseben komunike, iz katerega se razvidi vsa krivda zavlačevanja po dr. Pavloviču.

Belgrad, 29. sept. Demokratska zajednica je obljubila Narodnemu klubu, da izpolni vse njegove zahteve, da bodi novi hrvatski ban iz njegovih vrst, ako Narodni klub vstopi v njeno vlado brez radikalcev in brez Jugoslovanskega kluba. Glavni posredovalec za to je bil dr. Smolaka. Narodni klub je to ponudbo soglasno odklonil.

Belgrad, 29. sept. »Tribuna« piše o položaju: V ponedeljek ob 10. uri dopoldne so imeli predsedniki vseh parlamentarnih klubov sejo, na kateri je bil tudi Nikola Pašić. Na tej seji bi morali klubi povedati svoje stališče glede sestave nove vlade. Takoj po tej seji bi sledila odločitev krone, ker so že načelniki vseh opozicijskih strank izjavili dr. Pavloviču, da je njihov kandidat za predsedstvo Protič, pa naj si bo to za koncentracijsko ali koalicijsko vlado.

Belgrad, 29. sept. Danes ob pol 10. uri dopoldne so imeli sejo načelniki vseh opozicijskih strank, da določijo svoje postopanje za sejo, ki jo je sklical predsednik dr. Pavlovič za 10. uro dopoldne. Ker se demokratski zajednici ni posrečilo sestaviti življenja zmožne vlade in ker nevtalna osebnost dr. Pavloviča sploh ni mogla priti preko glavnih težkoč, je zato prevladalo mnenje, da je sedaj treba poslati primerne osebe z radikalne strani ter se je imenoval Stojan Protič kot najprimernejša oseba, da poizkusi sestavo nove vlade. S tem je dala opozicija dokaz,

da naglo sklepa, kar se nje tiče, in da ni najmanj kriva zavlačevanja krize.

Belgrad, 29. sept. Ko je minister Pribečević zvedel za vladarjev ukaz, da naj se kriza reši v 24 urah, je zaprosil za avdijenco in je bil sprejet ob pol 5. uri popoldne. Minister Pribečević je dal v parlamentarnih krogih razglasiti, da ga je regent poklical, kar pa ne odgovarja dejstvu.

Belgrad, 29. sept. Izkušeni poslanci sodijo, da bi bil dr. Pavlovič po zadnji avdijenci moral takoj sklicati vse načelnike raznih klubov ter jim sporočiti regentovo voljo. Dr. Pavlovič pa tega ni storil takoj, ampak je šele za danes ob 10. uri sklical sejo.

Belgrad, 29. sept. Šele za danes ob 10 uri dopoldne je predsednik dr. Pavlovič sklical k sebi načelnike strank in sporočil regentov ukaz, da naj se kriza najhitreje konča. Stojan Ribarac je v imenu opozicijskih strank predlagal, da naj se sestava nove vlade poveri radikalcem in sicer Protiču. Minister Pribečević se ni hotel jasno izjaviti, ampak je samo predlagal, da naj sestavi nevtralna oseba vlado, izrecno pa ni imenoval nobene take osebe. Takoj pa je odklonil Protičev kandidaturo ter izjavil, da brez socialnih demokratov ne bodo šli v nobeno vlado. Z zadnjo opombo je Pribečević hotel izključiti Jugoslovanski klub. Črnoгорci se niso izjavili pri tej seji in so se šele danes popoldne odločili za nevtralno osebo. Minister Korač je izjavil, da ne govori v imenu kluba, ampak samo za svojo osebo, ter se je pridružil Pribečeviću. Povedal je, da bo odslej glasovalo vseh 13 socialnih demokratov za vlado, v kateri bi bili tudi socialisti. Predsednik dr. Pavlovič tega sklepa danes ni mogel sporočiti regentu, ker je regent odnatoval v Vinokovce, da »reime svojega bratrance princa Pavla. Regent bo o tem šele jutri dopoldne obveščen.

Belgrad, 29. sept. V parlamentarnih krogih se sodi, da bo sestava nove vlade poverjena nevtralni osebi, ki bo seveda le slepo orožje demokratsko-socialistične zajednice. Imenujejo se kot take osebe dr. Pavlovič, profesor Cvijič in predsednik akademije Žujevič. Oba zadnja sta samostalna in republikanca.

Belgrad, 29. sept. Pri današnji seji je vprašal nekdo izmed načelnikov strank dr. Pavloviča in Pribečevića, katero nevtralno osebo da mislijo imenovati za predsednika nove vlade. Dr. Pavlovič je odgovoril, da mislijo nekateri nanj, a nato mu je Stojan Protič odgovoril: »Vi niste nevtralna oseba. Davidovič in Pribečević sta mi v navzočnosti predsednika radikalnega kluba izjavila, da hodite z demokratsko zajednico.«

REŠKO VPRAŠANJE SE BO REŠILO V TITTONIJEVEM SMISLU.

LDU Rim, 29. septembra. (DKU) Agencija Stefani javlja: V včerajšnji seji italijanske zbornice je imel minister za zunanje stvari Tittoni govor, kjer je obrazložil mednarodni položaj Italije, posebno z ozirom na reško vprašanje. — Ministrski predsednik Nitti je nato izjavil, da more sprejeti le dnevni red Leonardo Bianchi, ki se glasi: »Zbornica ponovno poudarja italijanski značaj Reke in prehaja v zaupanju na akcijo vlade na dnevni red.«

LDU Pariz, 29. sept. (Dunku) »Journal« javlja iz Rima: Potem ko se je nedel-

jska seja italijanske zbornice prekinila vsled ljutega spopada med pristaši aneksije Reke in socialisti, da se je seja v noči od nedelje na ponedeljek nadaljevala. Nekateri poslanci, med njimi Orlando in Turati, so podali kratko izjavo. Nato s je vršilo glasovanje. Prvi del dnevnega reda, ki pri- znava Reko kot italijansko, je bil sprejet soglasno. Drugi del dnevnega reda, ki prepušča rešitev reškega vprašanja vladi, je bil sprejet z 218 proti 148 glasovom, pri čemer se je 10 poslancev vzdržalo glasovanja. Prihodnja seja zbornice v sredo.

Orlovski vestnik.

Izredni občni zbor Orlovske Zveze se je vršil ob priliki tabora v Dobrli vesi v nedeljo 28. t. m. Udeležili so se ga malodane vsi bratje, ki so bili na taboru, le škoda, da je bil čas tako zelo pičlo odmerjen. — Občni zbor je otvoril začasni I. podpredsednik br. Jože Pirc, ki je v kratkem poročilu podal sliko o predsedstvu in njegovem delu od rednega občnega zbora 16. marca 1919 pa do zgoraj imenovanega dne. Bratje so vzeli vse na znanje in dobili na razna vprašanja pojasnila. Nato je sledila volitev predsednika. Soglasno, z velikim odobravanjem in navdušenjem je bil izvoljen dosednji I. podpredsednik br. Jože Pirc. To je obenem priznanje njegovemu neumornemu in požrtvovalnemu delu. Dal Bog, da bi vodil orlovstvo k novi moči in kreposti! K izvolitvi mu vsi prav iz srca čestitamo. Za I. podpredsednika je izvoljen br. dr. France Kržan. Potem so odborniki za posamezne pokrajine, in sicer: br. dr. Karol Capuder za Štajersko, br. Jože Godina za Prekmurje, br. Jernej Božič za Koroško, br. Oblak Fr. za Dolenjsko. Nadaljnji odborniki so še: br. urednik France Kremžar, br. Anton Gornik, br. dr. Anton Kodre, br. dr. Alojzij Remec, br. Tone Žitnik in br. dr. Josip Mal. V razsodišče so izvoljeni: br. dr. Ivan Raznovnik, br. Engelbert Besednjak, br. Franc Vehovec in br. Lojze Kocmur; za revizorje pa br. Stanko Masič, br. Franc Snaj in br. Mir. Bivic. Izvoljen je bil še tudi tajnikov namestnik. Vsi so bili izvoljeni soglasno. Poročilo o »Mladosti«, ki je nato sledilo, je razjasnilo, zakaj letos ne zadošča zahtevam in kje je krivda. V slučajnostih se je rešilo več notranjih zadev.

Predsedstvena seja O. Z. se vrši izjemoma v sredo 1. oktobra 1919 ob pol 8. uri zvečer v Jugoslov. tiskarni (II. nadstropje). Dnevni red: Poročila o prireditvah v Ločah in Dobrivesi; o »Mladosti«. Pričakuje, da se novi odborniki gotovo udeležijo te seje. Zdravi! Predsednik.

Predsedstvo in vadiateljski zbor Orlovske Zveze imata svojo redno sejo v četrtek, dne 2. oktobra 1919 ob 6. uri zvečer v Jugoslov. tiskarni, III. nadstr. (Orlovska soba). Pridite vse sestre odbornice!

Celje. Za celjsko orlovsko okrožje se bo vršil od 20. do 23. nov. 1919 organizatorično-tehnični tečaj. Po tečaju bo okrožna tekma v višji in nižji vrsti. Tekmovalne vaje so se že razposlale posameznim odsekom. Dne 22. nov. bo tudi okrožni občni zbor. Opozorjamo na tečaj vse, da se bodo mogli nanj pripraviti.

Razne novice.

r Brez otrok ne dobi stanovanja. Na Angleškem se je zgodilo že pogostokrat, da hišni gospodarji niso hoteli dati stanovanja družinam z otroci, da bi pa morala katera družina zapustiti stanovanje zato, ker nima otrok, še nismo slišali. In vendar se je zgodil v Londonu takle slučaj. Tam je bil zapustil neki Samuel Lewis 400.000 funtov šterlingov za zgradbo stanovanj za uboge družine z otroci. Posebna komisija je določila v Camberwellu del neke hiše v ta namen, kjer je pa stanovala neka gospa, ki je dejala, da ima otroka. Ko so pa doznali, da ta otrok ni njen, ampak le njen sorodnik, je morala izprazniti stanovanje.

r Neobičajno darilo. Priljubljena operna pevka v Njujorku, miss Lilian Russelova, ima, kakor vsaka operetna krasotica, vse polno častilcev. Pred evropskimi sestrami pa ima to ugodnost, da ji častilci vseprek pošiljajo dragocena darila. Nekoč se ji je predstavil postaren gospod, ki ji je javil obilo obudovanje in spoštovanje ter jo je prosil, da bi sprejela od njega neko malenkost. Ta malenkost je bila zelo dragocen predmet, najdražji, kar jih je imel v svoji delavnici, vreden namenj 100.000 dolarjev. Pevka se mu je sladko

nasmejala in zahvalila. »Upam, da Vam bo po volji,« je pripomnil častilec in hvalil dar, »dati ga hočem ravno Vam, ker vem, da boste umetniško ocenili njegovo lepoto?« »Ali rada bi vendar vedela, kakšen dar je to?« je radovedno spraševala miss Russelova. »To je zlatom prevlečena rakev,« je rekel častilec, lastnik največjega zavoda za rakvami v Filadelfiji.

r Sekta puščavnikov v Ameriki. Kakor poroča »New York Herald«, je sekta puščavnikov skoraj že razpadla. Za časa vojske pa je bila tako razširjena, da je vlada naposled prepovedala, dalje prejemati člane. Ustanovitelj rečene sekte je bil Nemec z imenom William Preller, ki je pred vojsko popotoval po deželi in povsod goreče iznodbujal, da bi ljudje postali člani nove sekte. Njegov nauk je imel nekaj temeljnih načel, med katerimi je bila poglavitna trditev, da je samota največja sreča za človeka. Spoznavalci novih nauk so se morali zavezati, da se bodo nastanili, če bo le mogoče, v kraju, ki je oddaljen vsaj 10 milj od drugega človeškega bivališča, da ne bodo nikoli pobijali živali ter se hranili edino z rastlinsko hrano. Ker so bili ti verniki v dobi splošne vojaške dolžnosti prosti vojaščine, so drli fantje in moške k sekti v taki množini, da je vlada navsezadnje morala izdati prepoved prejemanja novih članov. Na peščico v resnici navdušenih vernikov je prišlo veliko število takih, ki so se hoteli izogniti vojaški službi. Glavni sedež sekta puščavnikov je bila Kalifornija. Člani so nosili raševino, pustili so rasti lase in brado. Nekaj članov je bilo v kratkem izobčenih, ker so hodili večkrat na teden v meščanski obleki v mesta. Ko je utihnil vojni vihar, je začela sekta puščavnikov razpadati, dokler ni ostalo samo še nekaj navdušenih samotarijev.

r Ribolov v Ohridskem in Prespanskem jezeru v Macedoniji bo država tamšnjim prebivalcem dala po nizki ceni v najem, da se bodo mogli pošteno preživeti. Za izvoz rib bo treba plačati posebno pristojbino. Obe jezera od davna slovita po bogastvu in izvrstnosti svojih rib.

Dobrodelna efektna loterija

o korist sirot, slepcev, invalidov in hralcev. 1317 dobilov v skupni vrednosti: 80.000 K.

Glavni dobitnik v vrednosti 20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni. Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljska c. 4, I. nadstr. (Alo, Zevjace).

Aprovizacija.

a Zdrob za otroke do tretjega leta dobe stranke na zelene izkaznice, in sicer: št. 1 do 400 dne 1. oktobra, št. 401 do 800 dne 2. oktobra, št. 801 do 1200 dne 3. oktobra, št. 1201 do 1600 dne 4. oktobra, št. 1601 do 2000 dne 6. oktobra, št. 2001 do 2400 dne 7. oktobra, od 2401 do konca dne 8. oktobra v vojni prodajalni v Gosposki ulici. — Za vsakega otroka se dobi 1 kg zdroba, ki stane 4 krone.

Iščeta se brata Janez Sovdat, rojen 30. avg. 1900, pristojen v Ladre h. št. 5., občina Libušnja, okraj Tolmin, in Franc Sovdat star 35 let. Kdor ve kje se nahajata, naj čimprej javi posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.

Nova zobna pasta. Lekarna v Brežicah je začela izdelovati novo antiseptično lito-pasto za zobe. Lito-pasta, prvi domači produkt v tej stroki, nadkriljuje vse podobne preparate po kakovosti in učinku in je mnogo cenejša. Oprema je okusna in higijenična (prave cinaste tube). Prodaja se v vseh lekarnah, drogerijah in modnih trgovinah, na debelo pa v lekarni pri »Srebrnem Sokolu« v Brežicah.

Prispevajte za Krekovo socialno-politično šolo!

Kmečko dekletje razna hišna opravila dobi službo proti primerni plači. Ponudbe pod št. 50 na upravnistvo Slovenca. 5733

Dekletica za vse se išče k odlični rodbini 3 članov. — Plača po dogovoru. Ponudbe: Ruža Mesarič, Virje, Hrv. 5752

Kosilne posode od ameriškega petro.e.a kupuje SEVER & KOMP. Ljubljana, Wolfova ul. št. 12.

Njiva se prodaja ležeča ob cesti blizu Kolinske tovarne. — Prostor je pripravljen za trgovino ali gostilno. Natančnejši podatki se lahko poizvedo na Sv. Petra cesti št. 51.

Prodajam hišo z vrtom v Ljubljani. — Naslov nove upravn. lista pod št. 5739.

Prodajalka starejšo moč sprejmemo takoj Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

N stanovanje se sprejme takoj častna in poštena gospodinja, ki je podnevi le malo časa doma. Bleiweisova c. 15, pritl. levo.

Mesečna soba se odda samo popolnoma samostojnemu državnemu uradniku v bližini sodnice. — Ogledati se more samo od 1.—2. ure popoldne. Naslov v upravn. listu pod 5751.

Kočija težka, dvovprežna, na pol pokrta, v dobrem stanju se zamena za voz zapravljivček, ozir. se tudi prodaja. Fr. Godnjavec, Stari trg pri Trebnjem 5755

Dekletica k otrokom, pridna in poštena, se išče. F. K. Kaiser, puška Šelenburgova ul. 6

Lovski pes sliši na ime »ROLF«, bel z rdečimi lisami se je v soboto 27. t. m. zatekel. Kdor ga vjame, naj ga blagovoli oddati proti nagradi v trgovini Dunajska cesta št. 10.

Spa'ne in jedilne sobe, kuhinjske, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetirska delavnica, Ljubljana, Kolizej. — Vabimo na ogled!

Klobuki v popravilo se zopet sprejemajo! C. KETTE, Ljubljana.

Alzarski pomočnik za pohištveno mizarstvo se sprejmejo v delo pri Andreju Gregar, strojno mizarstvo št. Vid nad Ljub.

Lokal za lrgovno iščem na prometnem kraju v Ljubljani. Neslov pove uprava tega lista pod št. 5718.

Razpisuje se služba **organista in cerkvenika** v Dolu pri Ljubljani. Dobitki: užitek 3 mliv, žitna bera ter plača v denarju s prvim stanovanjem. Nastop lahko takoj ali po dogovoru. — Župni urad v Dolu pri Ljubljani.

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
PRIRODNO KISLA VODA

Ženitna ponudba.

Železkar srednje starosti z letno plačo, zaposlen v pisarni, želi znanja z gospodinjstvom v starosti 22-30 let; znanje gospodinjstva in nekaj premoženja potrebno. P. nudi se s sliko, katere se vrne, na upravo »Slovenca« pod št. 5737.

Naročajte »Slovenca«!

Iščem dve

služabniki

ki bi znali kuhati, pečti kruh in molziti krave. Mesečna plača 100-120 K. Služba se more nastopiti takoj. Javi o njej se pismeno na naslov: Dušan Natosevič, Novi Slankamen, Sisa.

Sorodnikom, prijateljem in
znancem naznanjam, da je moj
ljubljeni soprog

Janez Trdina

zvošček in h'ni posestnik,

po dolgotrajni bolezni pre-
viden s sv. zakramenti v 67. letu
starosti mirno v Gosp. zaspal.
Pogreb predragega rajnika
bo v torek, 30. t. m. iz biše ža-
losti, Slomškova ulica št. 21
k sv. Križu.

Ljubljana, 29. sept. 1919.

Ana Trdina.

Za manjše posestvo na Gorenjskem
se išče

oskrbnik (paznik)

z večletno prakso in s pričetvati, izku-
šen v kmetijstvu in gozdarstvu, samski
vešč nemščine in slov v govoru in pi-
savi. Naslov pove upravn. pod št. 5742

Prodajo se 4 zelo lepo rejene

OVCE

(3 ovce in 1 ovcen) ukviške pasme. Cena
po dogovoru — Poizve se pri Jos. Le-
narčič, Verž, pošta Vrhnika. 5745

**Pšenico, koruzo,
oves in ječmen**

dobavlja najceneje franco vsaka pos-
taja, tvrdka Paternost & Remic, trgo-
vina z deželnimi pridelki na debelo,
Ljubljana, Rimska cesta 2.

Kupi se

hiša ali vila z vrtom

v mestu ali neposredni bližini,
če mogoče s kakim obratom ali
priprava za to. Ponudbe pod
„Gotovina“ na Anončni zavod
Drago Beseljak. Ljubljana, Can-
karjevo nabrežje 5.

100.000

raznih koledarjev za pisarno dobavi
v slovenščini

ROBERT FRANK,

tovarniško zastopstvo

Gradec, Lendkai 33.

Kompanjona

z 10 do 20.000 kron išče za plodonosno
podjetje čevljarški mojster. Kdor želi
brez dela dobro zaslužiti, se naj oglaš
osebno ali pismeno s prilogo znamk
za odgovor na naslov: Fr. Sajovic,
čevlj. mojster, hotel Matič, Ljubljana.

Služkinja

ki zna opravljati in molziti 2 kravi in
1 telico, se sprejme takoj proti prav
dobri plači. Ponudbe pod: Farjan, Lju-
bljana, Sodna ulica 1. 5723

Prave
planinske

škaf

(vedrice) razpošilja v vsaki mno-
žinitvrdka Martin Sumer Konjice

Boj griži!

Pristen, domač borovničar je naj-
boljše sredstvo proti griži. Dobi se pri
veležanjarni sadija Robert Diehl, Ceije.
Oddaja samo trgovcem v sodčih od
30 i dalje.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma J. Kušlan, Kranj,
Gorenjsko.

Zdravnik dr. Viktor Breskvar

se je preselil v Gradišče, Hilšerjeva ulica št. 7 I. nadstr.
in ordinira od 10. do 12. ure dopoldne.

Koncipijenta,

po možnosti s substitucijsko pravico sprejme odvetnik dr. Jos.
A. Tomšič v Ljubljani.

V stalnom prof. slagalištu Dravske divizijske obla-
sti v Mostah se vrši dne 3. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne

javna dražba 263 praznih sodov

od kislega zelja razne velikosti. — Kupci se prijazno vabijo.
Plača se na licu mesta.

Uprava stalnog prof. slagališta Drav. diviz. oblasti.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani sprejme

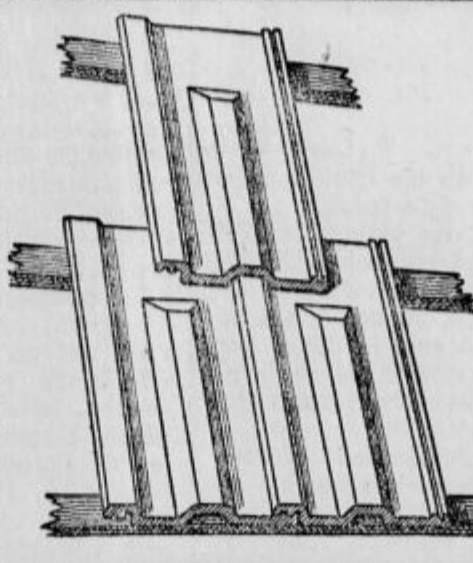
več praktikantov,

katerih stariši stanujejo v Ljubljani ali v okolici. — Pogoji:
Dovršitev višjih razredov srednjih šol in trgovske šole (ne tečaj).

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Združene opekarne

preje F. P. Vidic & Komp. Vič,
Ivan Knez, Brdo

nudijo:

**zarebane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko**

Uprašanja na Vidic & Komp., Ljubljana.

Lepo črno letošnje

brinje

oddaja v vsaki množini in
po nizki ceni tvrdka Ivan
Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta št. 2.

Na prodaj se trije mali

prašiči

po 10 tednov stari in plemenska telica.
Poizve se v Ljubljani, Poljanska c. 55.

Pravo žolto domače
milo za pranje

1 kg K 16.—, 1 za-
bojček okoli 3 1/2 kg
franko K 56.— po-
šilja po povzetju
zavod za eksport.

M. JUNKER, ZAGREB,

št. 39, A'etnjska ul. ca 3. III.

Z naročilom se prosi poslati tudi
polovico zneska.

KROMPIR,

pšenico, rž, oves, tižoi itd., prodaja
na debelo po ugodnih cenah Franc
Majdič, Kranj, trgovina z deželnimi
pridelki. 5439

**Suhe gobe,
kumno, laneno seme**
in vse druge de-
želne pridelke
kupi

Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

KORUZO,

moko, oves, pšenico in vse druge
deželne pridelke dobavljamo na va-
gone i. s. franko na vsako železn.
postajo.

Zdravo blago!

Zahtevajte ponudbe!

Prevzema zastopstva za vse pred-
mete, ki niso uvedeni v Hrvaški. Spre-
jemamo vse vrste blaga v komisijo-
nalno prodajo.

B. ŠURJAK i drug, ZAGREB,
Gunduličeva ulica 58.

Pred'lica in tkaloica v Tržiču sprejme
tako sposob, zanesljivega in treznega

kočijaža,

ki zna s konji dobro in ljubeznivo rav-
nati, ter se more porabiti pri kočiji in
težki vožnji. Mlademu, krepkemu možu
se daje prednost. Vstop takoj. Pismene
ponudbe na zgornji naslov.

!! KONJAK !!

Pri slabostih vsled starosti, težkočah v
želodcu, pešanju moči je star

vinski konjak

pravo življenje vzbujajoče sredstvo
Dve poliliterski steklenici pošlje z za-
bojem vred za 60 K franko **BENEDIKT
BERTL**, veleposelnik, grad Golli pri
Konjicah, Štajersko.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelačićev trg 6

Najcenejši
nakup

manufakturnega blaga

na debelo kakor: cefiri, šifoni, barhenti, velour, fla-
nele, modra tiskovina, kord-baržuni, hlačevina etc.

Sam. Pollak, Zagreb, Jelačićev trg 6.

Pozor!

Proda se razno

pohišstvo

in perilo, žimnice
in peresnice, kuhinjs-
ka posoda, porce-
lan, mize in stoli,
kopalne garniture
itd. — Poizve se v
Zadružni centrali, Miklošičeva cesta 8 I. nadstr., od 11. do 12.

**Kienzl in Molinari, drožista
Dunaj XII. Schönbrunnerstr. 264**

Brzojavni naslov: Drogenkienzl.

Specijalna trgo-
vina za prima
kakor tudi lastnih, odličnih, kvalitativno brezhibnih izdel-
kov. Priporočata se p. n. lekarjem, drožistom, parfumeri-
jam in veletrgovinam kosmetičke in parfumerijske stroke
za vse najbolj idoeče prima predmete in lastne specijalne
izdelke. Obširni ceniki na željo zastoj. Gospod Herman
Kienzl, družabnik tvrdke, si bo v kratkem dovolil osebno
se zglasiti pri gg. interesentih.

Gospodarska zveza

ima v svoji vinski kleti v Sp. Šiški pristna, dobro vlečana

VINA

in sicer:

10 1/2% staro ogrsko belo vino, letnik 1917, brez kisline,
9% štajersko belo vino, letnik 1917, s prijetno kislino, na-
dalje zdrava štajerska, hrvaška in dolenska vina, dobrega
okusa po najnižjih cenah. — Obenem naznanja, da je Banaško
in Veršačko vino docela izkleteno, pričakuje pa v najkrajšem
času velike dobave 11—12% Mlgd močnega vina, istega izvora,
nakar svoje cenj. odjemalce vljudno opozarja.

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z o. z.

V Ljubljani, Marijin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.923. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljublanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na
na vknjižbo- poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno
pod državnim nadzorstvom.